

LIAUDIES BALSAS

Jį aiškinkis kaip nori

Vytautas Meškauskas

Kai sėdau rašyti šias eilutes Sovietijoje vykusio plebiscito ar referendumo ar lietuviškai apklausos – rezultatai buvo žinomi tik iš Vladivostoko. Visa kita plati šalis dar balsavo. Pirmosios, toli gražu negalutinės žinios, iš tolimųjų Rytų skelbė, kad ten Gorbačiovo atsiklausimas susilaukė kiek daugiau kaip pusės atsakymų.

Kaip pasikeitė laikai, pas kutinį kartą kai aš balsavau sovietų rinkimuose, rezultatų nereikėjo laukti – jie buvo iš anksto žinomi. Už tat ir ši kartą negali būti visai tikras praėjusių rinkimų teisėtumu. Pagaliau net patiektas klausimas buvo toks, kad balsuotojams nedavė didelio pasirinkimo. Kas gi gali pasisakyti prieš uniją iš principo ir lygias žmonių teises visur? Tik tie, kurie bet kokiaje unijoje ižiūri vergijos pratęsimą, o tokie iš viso nebalsavo, kaip Lietuva, Latvija, Estija, Moldavija, Gruzija ir Armėnija.

Idomu, kiek iš tų respublikų dalyvavo rinkimuose? Kas liečia pirmąsias tris respublikas, jų teisėta valdžia skaito, kad jos niekadose teisėtai nepriklausė tai unijai. Jos galėtų tik prašyti priimamos į uniją. Toks klausimas galėtų būti svarstomas, jei Gorbačiovas ar kas bus jo vietoje, paskelbtų likviduojant senąją Sovietiją, atnešusią tiek vargo ir nelaimių. Ir jos vietoje pasiūlytų naują konfederaciją ar valstybių bendriją, panašią į Vakarų Europos, kokių, nors visai kitu pavadi-

nimu – Šiaurės Rytų Europos, Šiaurės Eurazijos ar kokių panašių.

Būkite tačiau realistai – iki to dar labai toli. Pereito sekmadienio "This week with D. Brinkley TV programoje panelistas George Will paklausė Valstybės Sekretoriaus J. Bakerio, kodėl JAV kaž kur nusidangino gelbėti Kuveitą nuo agresijos, bet pusę šimtmečio nepastebėjo sovietų agresijos prieš Pabaltę. Atsakymas buvo labai paprastas, 5 did. valstybės turi veto teisę Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje, kurios pavedimu buvo atkariautas Kuveito suverenumas. Tai nepaprastas supuolimas, kurio negali tikėtis, sprendžiant kitus, o ypač Europos klausimus. Kol kas visas triukšmas, Pabaltijo valstybių gražinimas į kai kuriuos žemėlapius, išlietas kraujas ir paaukotos gyvybės atnešė tik tokį laimėjimą, kad Valstybės Sekretorius visai aiškiai konstatavo, jog JAV nuo pat santykių su Sovietų Sąjungą užmezgimo 1933 m. nepripažino Pabaltės valstybių Sovietų Sąjungai ir jas kitaip traktuoja negu kitas tarybines respublikas. Jų atstovai Maskvoje buvo priimti atskirai nuo sovietinių tautų opozicijos atstovų.

Palyginti su 1985 m. tai didelis laimėjimas, nors ir mažai apčiuopiamas. Jau trys mėnesiai negaunama iš Lietuvos laikraščių ir net laikų. Negirdėtas atsitikimas civilizuo tam pasaulyje, bet (Nukelta į 2 psl.)

Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, per visus metus – nuo 1990 metų kovo 11 d. iki 1991 metų kovo 11 d. Lietuvą rūpestingai vedęs į pilną nepriklausomybę, ir dabar, sovietams darant visokius neteisėtumus, ryžtingai stovi visiškos laisvės sargyboje.

Algimanto Žižiūno nuotr.

ŠVENTŲ VELYKŲ PROGA SVEIKINU VISUS IŠEIVIJOJE IR TĖVYNĖJE

Vyskupas Paulius A. Baltakis, O.F.M.

Mieli Broliai ir Sesės Kristuje!

Džiaugsmo, santūraus pasididžiavimo, nuogastavimo ir viltingo tikėjimo į šviesesnę tautos ateitį nuotaikoje švenčiame šių metų Velykas.

Džiaugiamės, kad tauta ir okupacinėse sąlygose tiek daug atsiekė politinėje, kultūrinėje, socialinėje ir religinėje srityse.

Džiaugiamės, kad tauta nesusvyravo ir nepasimetė grąšinimų bei blokadų aki-vaizdoje. Su daina ji sausio 13 sutiko automatus ir tankus, o vasario 9 plebiscitu visam pasauliui pareiškė: mes norime būti laisva, demokratinė nepriklausoma respublika.

Mes nuogastaujame dėl

Kremliaus užsispyrimo visomis priemonėmis išlaikyti Lietuvą sovietiniame lageryje, tačiau, su visa tauta, pasitikėdami Dievo Apvaizda ir tiesos pergale, viltingai žvelgiame į ateitį. "Ar gali būti kitaip, jei mus gina didžiosios pasaulio galybės – Tikėjimas, Meilė, Viltis ir Tiesa?" – rašo kruvinojo sekmadienio liudininkė Marytė Kontrimaitė sausio mėnesio "Dienovidyje".

Šioje nuotaikoje švenčiamos Velykos mus dar labiau suartina su Kristumi, kurio gyvenimo kelyje, nuo gimimo iki prisikėlimo, išvelgiame asmeninio gyvenimo ir tautos istorijos raidą.

Protu ir tikėjimu žinome, kad, kaip ir Kristus, kiekvie-

nas esame Dievo pašaukti atlikti mums skirtą misiją šiame pasaulyje. "Dievas mane sutvėrė, kad atlikčiau jam specifinį patarnavimą," sakė kardinolas Neuman. "Jis man padavė darbą, kurio niekam kitam nepatikėjo... jei aš sergu, jei aš esu nuliūdime, mano liga, mano sielvartas tarnauja Jam. Jis nieko nedaro veltui."

Skirtinguose luomuose ir profesijose atliekame savo gyvenimo misiją, bet mūsų gyvenimas, kaip ir Kristaus, nors atžymėtas kančia, skausmu, apsvylimais ir mirtimi, bet bus apvainikuotas garbingu prisikėlimu.

"Gyvenimo vargai, kančios ir neišvengiama mirtis (Nukelta į 8 pusl.)

DIRVA KELIASI Į NAUJĄ VIETĄ

Dirvos redakcija ilgoką laiką buvo St. Clair gatvėje, kur nėra lietuvių ir kur Vilties namas reikalingas labai brangaus remonto.

Tas Vilties namas dabar atiduotas pardavimui ir DIRVA keliasi į naują vietą. Naujas adresas toks: 19807 Cherokee Ave, Cleveland, OH 44119-0191. Telefonas (216) 531-8150. Greitesniam gavimui naudokite pašto dėžutę – P.O. Box 19191, Cleveland OH 44119-0191. Fax numeris – (216) 531-8428.

Viltis kol kas tą namą, esantį prie E. 200 judrios prekybinės gatvės nepirko, bet išnuomavo. Ateity gal tą namą pirks ar susiras geresnį.

Į naują vietą jau pradėta kraustyti. Norima, kad viskas būtų perkraustyta iki balandžio mėn. 1 dienos.

Vilties Draugijai ar Dirvai skirtus laiškus jau dabar prašome siųsti nauju adresu. Siųstus senuoju adresu mes taip pat gausime ir dėl to neturėkit rūpesčio.

BAKERIS MASKVOJE • KEISTAS KELIONĖS PLANAS • Sumanymai Vid. Rytų pertvarkymai • Neramumai Jugoslavijoje

Ziūrint į žemėlapi atrod, kad JAV Valstybės Sekretoriui J. Bakeriui pereitą savaitę viešėjusiam Vid. Rytuose, būtų patogiau, skrendant iš Sirijos į Maskvą, dar sustoti Turkijos sostinėje Ankaroje, o ne grįžti į ją, pabuvojus porą dienų Maskvoje. Mįslę, kodėl taip padaryta, galime išpėti, pažiūrėję į kalendorių. Bakeris norėjo atskristi į Maskvą dar prieš sekmadienio plebiscitą. Tuo būdu jis gali šiek tiek pakelti prieš balsavimą Gorbačiovo prestižą, pademonstruodamas, jog JAV nedarys nieko drastiško Vid. Rytuose, nepasitarusios su Sovietija. Kartu jis apsaugo nuo patekimo į keblią padėtį, jei plebiscitas parodytų, kad Gorbačiovas visai neteko pasitikėjimo namuose.

Bakeris, atrodo, nori sovietus painformuoti apie galimus pasikeitimus Vid. Rytuose ir tam gauti jų sutikimą, kol jie dar nepajėgūs prieštarauti.

Nors JAV išpūdingai laimėjo karo veiksmus prieš Iraką, jos dar nesulaukė seniai jau Libane laikomų įkaitų paleidimo. Nors juos laikoma tariamai 'nepriklausomos' teroristų organizacijos Libane, sunku prileisti, kad tos organizacijos neišpildytų Sirijos, kuri kontroliuoja Libaną, ir jos sąjungininko prieš Iraką, Irano 'prašymo' ar įtaigojimo įkaitus paleisti. Tiesa, Iranas neturi su JAV diplomatinių santykių, tačiau Sirija priklauso valstybių koalicijai prieš Iraką, kurios vardu JAV sutriuškino Iraką. Atrodo, kad dabar jau tikrai nebūtų prasmės kam nors laikyti tuos įkaitus, tačiau Rytuose visi keleliai į 'turgų veda'. Bakeris su Sirijos prezidentu Assadu derėjosi net 6 valandas – dvi iš jų tik vertėjams dalyvaujant.

N.Y. TIMES praneša iš Jeruzalės, kad iš ten, su palengvėjimo jausmu buvo išlydėtas Bakeris, nes jis nepalaiko jokių ultimatumų. Tik išpūdi, kad 'galimybių langas' susitarimams praplatėjo. Izraelio min. pirm. Shamir, net jei asmeniškai norėtų, negali padaryti mažiausių nuolaidų palestiniečiams, nes jo vyriausybės egzistencija priklauso nuo kraštutinių, kurie siekia visų palestiniečių ištrėmimo iš Izraelio valdomų teritorijų. Dėl to jis atsisakė savo ankstyvesnio plano praveisti savivaldybių rin-

kimus palestiniečių gyvenamose teritorijose ir paskui derėtis su išrinktais reprezentantais dėl tolimesnės ateities.

TIME magazine pasirodė planas labai paprastai išsprendžias tą problemą. Jordano karalius Husseinas, su kuriuo nenori kalbėtis kaimyninių arabų valstybių valdovai dėl to, kad karo metu jis palaikė Irako Saddamą, turėtų savo krašte paskelbti ir praveisti visai laisvus demokratiškus rinkimus. Kadangi palestiniečiai sudaro 60% jo krašto gyventojų ir valdo 75% jo turto, laisvi rinkimai paverstų Jordaną palestiniečių valstybe, kuriai faktinai anksčiau priklausė dabar Izraelio kontroliuojamas vakarinis Jordano upės pakraštis ir Gazos juosta.

Čia gyveną palestiniečiai dar turi ar galėtų naujai įsigyti Jordano pilietybę. Jordanas, kaip palestiniečių padėties, teisių, tam tikrų teritorijų gražinimo, ir eventualiai, ūkinės bendruomenės sudarymo. Karalius Husseinas galėtų likti konstituciniu monarchu, kuris karaliauja, bet ne valdo. Tokiu būdu vienu užmoju būtų išspręsti daug problemų. Triukšmas, aišku, būtų labai didelis.

Kaip sunku skirtingas tautybes įkišti į vieną valstybinį maišą, liudija Jugoslavijos įvykiai. Jos vakarinės valstijos Kroatija ir Slovėnija siekia galimai didesnės ne-

priklausomybės. Serbija, kuri didžiausia, nori dominuojančios pozicijos Jugoslaviją sudarančių valstijų tarpe. Tokią poziciją ji faktinai iki šiol ir turėjo. Serbai sudarė daugumą Jugoslavijos karininkų korpe.

Situacija pablogėjo peraitų metų gruodyje, rinkimus Serbijoje laimėjus buvusiems komunistams, pasivadinusius socialistais. Jų vadas Slobodan Milovic buvo išrinktas prezidentu ir griežtą griežtų priemonių tvarkai atstatyti. Tos priemonės iššaukė šviesuomenės ir studentų protestą, privedusį prie riaušių, muštynių gatvėse, masinių demonstracijų, kurių išvaikyti buvusi komunistų vyriausybė nedrįso.

Pagal naują konstituciją Jugoslavija turi kolektyvinę prezidentūrą, kurią sudaro visos 6 valstijos ir dvi autonominės provincijos. Prezidentūra svarsto karo stovio įvedimą. Kovo 13 d. prezidentūros posėdis neišnešė sprendimo. Vieni sako, kad toks pasiūlymas buvo atmetas 5 prieš 2 balsus. Kiti, kad balsai pasidalino pusiau 4 prieš 4. Kariuomenė laikoma ištikima Serbijos prezidentui Milosevičiui, tačiau jos vadovybė pasisakė lauksianti kolektyvios prezidentūros nutarimo. Kroatiją ir Slovėniją atsiskirti skatina Serbijos vyriausybės nenoras skubai praveisti ūkines reformas.

LIAUDIES BALSAS

niekas jo neiškelia. Kur visi veiksniai? Ar jie galėtų pranešti kada tą reikalą iškelė Valstybės d-te ar kur kitur?

Kaip būtų šiuo atveju – galima ramintis, kad visko pradžioje buvo žodis. Juo labiau, kad šiuo momentu USA-SSSR santykiai nėra labai geri, bet JAV palankumas daugiau reikalingas sovietams negu atvirkščiai.

Kol balsai skaičiuojami, grįžkime prie balsavimo. Stebint iš užsienio tas procesas atrodo, kaip varžybos tarp dviejų titanų. Jelcinas ir Rusijos respublikos gyventojų balsavimo formuluose įrašė klausimą, ar nereiktų tos respublikos prezidentą rinkti visuotiniu balsavimu. Tokiu balsavimu išrinktas vienos respublikos prezidentas galėtų būti populiarsnis už Gorbačiovą.

Buvo ir kitų klausimų. Ukrainiečiai turėtų pasisaky-

ti, ar jų tėvynei užtenka suverenumo pripažinimo, kad automatiškai priklausytų naujai suverenių valstybių unijai. Trijų Ukrainos vakarinių rajonų gyventojai buvo klausiami, ar jie nenori nepriklausomos valstybės.

Azerbaidžiano gyventojai buvo paklausti, ar Azerbaidžianui naudinga dalyvauti Unijoje. Uzbekistano piliečiai klausiami, ar jie nori dalyvauti naujoje unijoje. Kazakstano piliečiai turėjo atsakyti į klausimą, ar jie nori, kad jų tėvynė priklausytų naujai unijai.

Tų visų klausimų analizė pareikalaus nemažai laiko, į ką Gorbačiovas nenorės įsileisti. Jam svarbu būtų gauti daugumą pasisakusių už Unijos išlaikymą, praplečiant atskirų respublikų teises. Ar neatrodo, kad to jis galėjo tikėtis?

Kaip pareiškė per NBC

■ Iš kitos pusės

Skaitant apie Washingtono administracijos pastangas rasti kokią palestiniečių problemos sprendimą, man pasivaideno mūsų reikalai. Net asmeniškai kalbėdamiesi su Valstybės Sekretorium J. Bakeriu palestiniečiai laikėsi principo, kad galutinį žodį jų reikalu gali tarti PLO – Palestinos išlaisvinimo organizacija, egzistuojanti užsienyje.

Atgimimo laikotarpyje niekam neatėjo į galvą tokias pat teises duoti mūsų emigrantų organizacijom. Tiesa, jėgos, taip sakant, nebuvo lygios. PLO rėmė visos arabų valstybės, ji išsikovojo 'stebėtojo statusą' Jungtinių tautų organizacijoje, nors ji suskilusi į daugelį frakcijų, kurios dažnai kovoja viena prieš kitą net pasikėsinimais ir žudymais, tačiau paviršutiniai išlaiko vienybę. Galima išivaizduoti kokią triukšmą pakeltų Eendruomenės veikėjai, jei, prileiskim, VLIKas pasišautų kalbėti Lietuvos vardu, ir norėtų derėtis su Maskva! Vilniaus valdžia tam irgi prieštarautų. Žodžiu, vienu rūpesčiu mažiau.

Tautybių sugyvenimas tačiau vienoje teritorijoje kelia naujų problemų. Skaldosi ne tik Sovietų Sąjunga, bet ir Jugoslavija. Žydai iš helikopterio įrodinėjo Bakeriui, kad praveisti sienas tarp žydų ir arabų gyvenamų plotų neįmanoma. Iš to prašytusi logiška išvada, kad reiktų didelio masto gyventojų perkilnojimo, kuris pareikalautų ir nepaprastai daug lėšų. Bet šiame krašte juk irgi gyvena daug tautybių, nors pasitaiko lokalinių didelių nesusipratimų, kol kas skirstytis į atskiras valstybes niekas negalvoja. Tai praverstų, rasit, tik atskirų tautybių vadams.

Izraeliui skubiai reikia padidinti žydų skaičių, kad arabai nevirstų dauguma. Tam labai praverstų imigracija iš Sovietijos. JAV net nenori normalių santykių su Sovietija, jei ji neleis savo žydams išvažiuoti. Jei sovietai leistų laisvą emigraciją, iš jos norėtų išvažiuotų milijonai. Ir lietuviai nebūtų išimtis.

Daugumas žydų Izraelį pasirenka tik todėl, kad neturi kitos išeities. Laisvu noru jie pasirinktų JAV. Izraelis taip pat neturi kur jų įkurdinti, išskyrus arabų apgyventuose plotuose. Ir tam jiems trūksta pinigų. Nuo 1989 m. kovo m. iš Sovietijos ten atvyko 220.000 žydų. Pradžioje buvo pažadėta duoti po \$11.000 trijų asmenų šeimai. Dabar ta pašalpa sumažinta iki \$4.500 t.y. mažiau kaip vieno miegamojo buto metinė nuoma, kuri siekia 5.400. Galima gauti tik išvietintų arabų darbą, kuris labai mažai apmokamas. Pagaliau karas išgašdino daug norinčių išvažiuoti į Izraelį. Gruodžio m. įvažiavo 32.298, vasario tik 7.200. Kai kurie svajoja apie grįžimą Sovietijon...

Žodžiu, žmonija susiranda naujų problemų, tarytum ji dar mažai jų būtų paveldėjusi iš seniau.

(vm)

TV tinklą Algimantas Čekuolis, balsavusiems buvo sunku atsakyti 'ne', bet lygiai taip pat jiems neaišku, ką reiškia 'taip'.

Pirmadienio rytą iš įvairių pranešimų atrodė, jog referendumu dalyvavo pakankamas balsuotojų skaičius, kad jį galima laikyti teisėtu (50%) ir dauguma jų pasisakė už unijos išlaikymą. Antra vertus Rusijoje daugumas pasisakė ir už savo prezidento tiesioginį rinkimą, atseit

už Jelciną.

Žodžiu, Gorbačiovas ir toliau turi pasirinkimą, kurį turėjo prieš referendumą. Smogti respublikom ir įvesti savo tvarką ar toliau delsti. Atrodo, kad kai kurios grupuotės laukė pirmojo pasirinkimo.

Reuteris pranešė iš Vilniaus, kad ten 'juodųjų berečių' suimtas Lietuvos krašto apsaugos ministras, bet po 12 valandų paleistas.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE

FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P.O. BOX 603206
CLEVELAND, OHIO 44103
Tel. (216) 431 - 6344
Fax 216 - 431 - 1614

6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.

Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

IEŠKANT NAUJŲ GERŲ BENDRADARBIŲ

Po eilės metų vėl atėjus į redakciją gerai pasižiūrėjau į ankščiau leistus Dirvos puslapius. Ir susirūpinau. Nebėra visos eilės gerų bendradarbių – prof. dr. Juozo Jakšto, rašytojo ir publicisto Vytauto Alanto, kandaus humoro meistro Antano Gustaičio, ne bėra ir dailiai sukirptų poeto Stasio Santvaro rašinių. Nebėra ir daug kitų.

Pirmuosius tris negrižtamai išsivedė mirties ranka, o Stasį Santvarą prie lovos pri-rakino sunki liga.

Kas juos pavaduos? Kas Dirvą turtins tokiais rašiniais, kurie buvo parašyti ne vien šiai dienai? Kurie parašyti geru pasiimtos temos žinojimu, parašyti šmaikščia plunksna ir jautriu širdies plakimu.

Atsakydas sunkus. Gal nereikėtų kartoti, kaip tokiais atvejais būna, kad jau niekas negalės užpildyti jų rašymo barą. Taip, lygiai taip, tai tikrai negalės. Bet gi auga ir nauji talentai. Auga kitokie, bet savyje nešantieji ir naujas prošvaistes, naują ir patrauklų mąstymo būdą, naują priėjimą prie paprastų ir sunkių klausimų. Jų reikia ieškoti ir reikia juos suradus į rašymą įtraukti.

Geram laikraštyje turi būti įvairovė. Ypač gyvenant emigracijoje. Bet patį laikraščio stuburą reikia iš anksto organizuoti. Pripuolamai gaunamais rašiniais neišsiver-si, nes jie redakcijos siekiamą tikslą greit išmuš iš norimo kelio.

Geras laikraštis turi informuoti, bet ir plėsti skaitytojo akiratį. Geras laikraštis tada, kai skaitantis jame randa bent vieną, o labai gerai kai randa daugiau rašinių, kurie jį patenkina. Jis tada sako, kad laikraštis geras ir prie jo prisiriša.

Redakcijos pareiga tokį laikraštį duoti. Bet jam reikia ir talkos. Ypač dabar, ka-

da iš mūsų eilių pasitraukia vyresniosios kartos talentai. Tat reikia surasti naujų ir juos prisijaukinti. Ir dar talkos reikia todėl, kad lietuviškose šio krašto laikraščių redakcijose dirba labai mažai žmonių. Mažai todėl, kad viskam brangstant neturi lėšų daugiau samdyti.

Kiek žinau, Lietuvoje pa-našiam laikraštyje kaip Dirva, dirba penki, šeši ir net daugiau redaktorių. Mes apie tokią prabangą negalimė galvoti.

Tariausi su Vilties Draugijos valdybos nariais. Ir jiems pasiūliau, kad reikia suorganizuoti gerų bendradarbių ieškojimo fondą. Tegu pradžioje ir nedidelį, bet paveiklų. Iš jo, nors ir simboliniai, rašančius paremti. Ypač gyvenančius Lietuvoje. Valdyba siūlymui pritarė.

Du valdybos nariai – Dr. V. Maurutis ir Vladas Blinstrubas praėjusią savaitę važiavo į Chicagą padėkoti Irenai Kriaučeliūnienei už Dirvos deimantinės sukakties sėkmingai pravestą šimto tūkstančių dolerių vajų (Apie tai kitame Dirvos numeryje). Ir paprašiau, kad apie tai prisimintų ten susirinkusiems.

Išklausę, kad toks fondas reikalingas, Dr. Leonas Kriaučeliūnas padavė šimtą dolerių ir pasakė, jog duosias ir daugiau, kad tik nauji geri bendradarbiai pradėtų reikštis.

Jo prašymą mes jau vykdom. Skaitytojai pastebės šią naują jau ir šiame Dirvos numeryje.

Istorikas Vincas Trumpa, taip pat besisielojąs gerais bendradarbiais, prieš kelias dienas rašė: "Sveikinu ir kartu reiškiau užuojautą su redaktoryste. Žinau, koks sunkus tai darbas, ypač vis mažėjant bendradarbių. Jei būtume bagotesni, galėtume jų prisitraukti iš Lietuvos. Gerai, kad dar V. Meškauskas

PO TRIJŲ MĖNESIŲ GRĮŽUS IŠ LIETUVOS Kalbamės su Dr. Antanu Butkum

Dar prieš tris mėnesius, keliaudamas į Lietuvą, be kitų reikalų, turėjai ir kvietimą susitikti su Žemės ūkio ministerijos atsakingais pareigūnais ir patyrinėti Sodybos, Inc. galimybes talkinti naujiems ūkininkams jų nelengvose kūrimosi sąlygose. Ką esi patyręs?

– Tuoj nuvykęs į Vilnių susitikau su Vyriausybės patarėju gerb. Bočeliu, kuris man labai daug padėjo užmegsti ryšius su Ž.Ū. ministerijos pareigūnais: Ministerio pavadootojais – Šlezevičium ir Svidersku, departamentų direktoriais – Varkulevičium, Lankausku ir kitais. Jie visi buvo labai patenkinti, kad mūsų korporacija rengiasi konkrečiai talkinkauti Lietuvos ūkiui. Ministerijos projektai (pasiūlyti) buvo labai dideli, mes vieni jų negalėtume finansuoti, o susidėti su kitais, kurie eitų per Maskvą, mums nebūtų pakeliui, juoba, kad per savo pažįstamus susirišau su Vidmantų Valstybiniu ūkiu Palangoje, ir su Ž.Ū. Akademi-ja. Abejose institucijose, manau, mūsų korporacija galės pasirinkti kelis projektus, k.a. sėklų parūpinime ar mėsos bei daržovių apdirbime. Parvežiau konkrečius pasiū-

lymus apsvarstyti.

– Mane labai sudomino Ž.Ū. Akademinio rektoriaus prof. Urbono prašymas padėti jiems suorganizuoti ž.ū. padargų parodą Akademijoje. Tuo reikalu drauge su Sodybos pirm. V. Staškum jau susirišome su Wisconsin universitetu ir jau gavom pažadą padėti. Vykstame abu ten susitarti dėl detalių.

– Kuriose Lietuvos vietose, tyrinėjant sąlygas, teko lankytis? Ką ten matei ir kokį išpūdį susidarei?

– Kaip jau minėjau, lankiausi Vidmantų ūkyje prie Palangos. Tai labai didelis, pažangus ir gerai tvarkomas valstybinis ūkis, su daugeliu ž.ū. šakų. Konkrečiau susipažinau su daržininkyste, gyvulininkyste ir pieno ūkiu. Vidmantai per metus gauna 1.7 mil. pelno. Ten įvedus mėsos ar daržovių perdirbimą, tas jų pelnas lengvai padvigubėtų... Bet apie tai direktorių posėdyje.

Su J. Čiulevičium, ūkininkų s-gos pirm., aplankiau naujakūnių šeimą prie Kaišiadorių miesto. Jie gavo apie 35 ha žemės. Pradėjo sėkmingai ūkininkauti, nes pats

gerai nusimano padargų tvarkyme ir juos gauna iš čia esančio kolūkio... Visa šeima labai energingi ir išsilavinę. Esu tikras, kad jie bus geri ūkininkai.

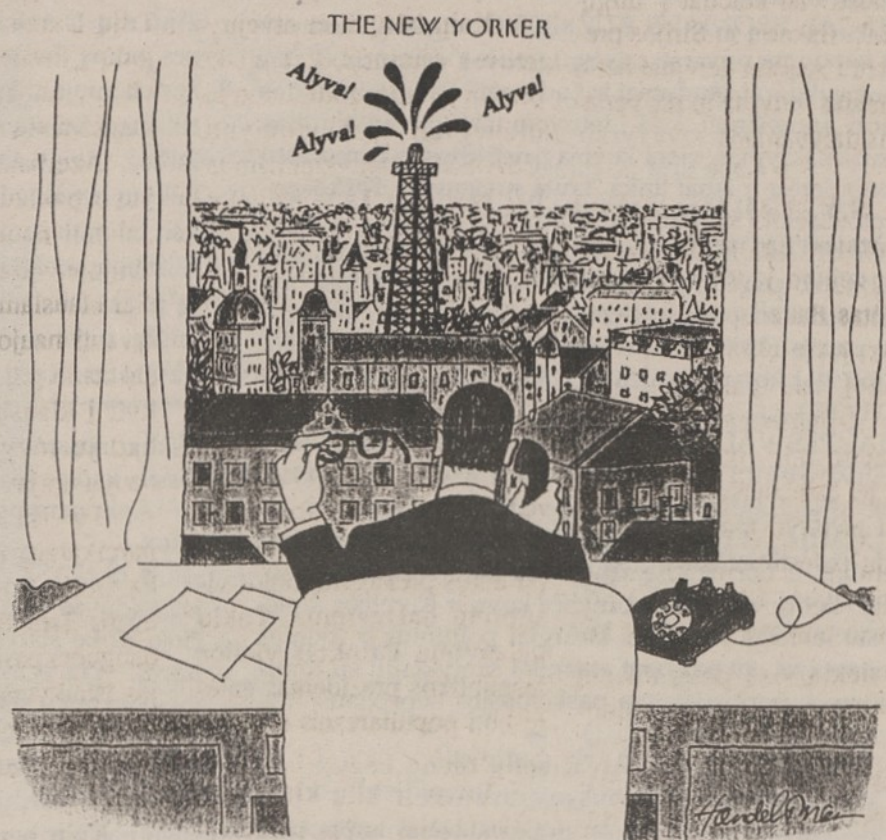
Šiuo metu jau 3.500 ūkininkauja. Dar yra virš 10,000 pareiškimų žemei gauti... Šiuo metu vid. ūkio dydis – 18,7 ha. Jie svyruoja tarp 10 ir 30 ha. Ateityje ž.ū. dydis nebus ribojamas 30 ha... Toks ūkis neduos pakankamai pelno valstybei.

Sąjungos pirmininko paklaustas, kokios paramos jiems labai reiktų – neabejodamas atsakė, kad labai trūksta literatūros. Manau, kad Amerikos lietuviai tą spragą galėtų lengvai užpildyti.

Asmeniškai buvau prašęs aplankyti mano žmonos a.a. Nastutės Eidukevičiūtės gimtinę Obelupiuose, kur nepriklausomos Lietuvos metais ten buvo vienas iš pavyzdgingiausių ūkių. Ką ten radai?

Prof. V. Kučinsko lydimas nuvykau į Obelupius. Profesorius gerai pažįsta apylinkę, tad tuoj susiradom Eidukevičių ūkyje dirbusį žmogų, kuris mus nuvežė į tą vietovę, kur buvo Nastutės tėvų ūkis. Deja, ten radome tik suartus laukus (nuotrauką pridėdu.) Ūkis prijungtas prie kitų ir padarytas valstybiniu. Viduje nebuvo, bet iš lauko atrodė, kad trobėsiai gerai prižiūrėti.

– Tas ūkis rubežiavosi su Kumečių buvusiu valstybiniu ūkiu, turinčiu virš 200 ha. Ar prie to ūkio, kadangi jis yra nuo Vilkaiviškio miesto už 5 km., abu sujungus susidarytų apie 300 ha., ir turbūt, gerai ūkininkaujant šis aprūpintų (Nukelta į 7 pusl.)

"Mr. Bush, čia kalba Vytautas Landsbergis, iš Vilniaus. Netikėsit kas atsitiko."

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

Bandoma išjudinti Vilnijos lietuvius

Vilniaus krašto lietuvių suvažiavimas, kurį rengia Lietuvių Kultūros Fondas ir Vilniaus Draugija, įvyks Vilniuje, buvusioje Vytauto Didžiojo gimnazijoje š.m. birželio 1-3 dienomis.

Tuo suvažiavimu norima vilniečius išjudinti patriotiniams darbams ir atsverti priešiškas pastangas, kurios siekia dar labiau nutautinti to krašto žmones.

Visi Vilniaus krašto lietuviai pripažįsta, kad jei tuo reikalu, tariamoji Lietuvos valdžia, kuri siekė tik komunistinės pergalės, būtų rūpinėsi ir lietuviybės reikalais, tokių bėdų /ilnijoje dabar neturėtume.

Dar ir dabar Vilniaus krašte, kai kas teigia, kad lenkiškų mokyklų yra daugiau, negu jų buvo Lenkijos okupacijos metais.

- **LIETUVOS UŽSIENIO REIKALŲ** ministeris Algirdas Saudargas, Lietuvoje vėl padidėjus sovietinės kariuomenės sauvaliavimui ir visokiems gasdinimo veiksams, į Lietuvą dar negrįžta. Kaip žinia, jei kas blogo atsitiktų su Lietuvos vyriausybe ir parlamentu, jam pavesta sudaryti egzilinę Lietuvos vyriausybę užsienyje. Šiuo metu jis lankosi Europos Šiaurės valstybėse.

- **PRAEJUSIAIS METAIS** iš Sovietų sąjungos komunistų partijos išstojo arba tik nebemoka nario mokesčio 4 milijonai narių. Tai sudaro, kad partiją paliko ar palieka virš 21% narių. Jų pačių žiniomis partijoje buvo 19 milijonų narių, o dabar likę tik 15 milijonų.

- **UŽDARAM PARLAMENTO** posėdyje jau antrą kartą svarstoma Algirdo Šimėno, trumpą laiką buvusio min. pirm., taip pat ir trumpą laiką dingusio, byla. Ir šį kartą sprendimas dar nepadarytas.

Kada jis buvo dingęs, Lietuvoje buvo nuogastaujama, kad gali būti pagrobtas ar dėl saugumo iš darbo pasitraukęs ir pasislėpęs. Tada Lietuvoje buvo puolamas TV bokštas, parlamento rūmai ir kiti svarbūs pastatai.

- **AUKŠČIAUSIOS TARYBOS** pirmininkui Vytautui Landsbergiui, Norvegijos žmonių taikos premija buvo įteikta Vilniuje, Parlamento rūmuose kovo 11 d. Ją įteikė Oslo universiteto rektorius. Premijos dydis 475.000 JAV dolerių.

Į įteikimo iškilmes iš daugelio kraštų buvo susirinkę reti svečiai ir premijos gavėją pasveikino. Premijos pinigai, kaip pranešama, bus skirti invalidumu sergantiems vaikams gydyti ir šelpti.

- **VILNIAUS TV BOKŠTA**, kuris dabar užterštas nuodingom medžiagom ir sunkiai apgadintas, iš kitų kraštų buvo atvykusi specialistų komisija, kuri norėjo nustatyti tikrą esamą būklę. Deja, komisija į TV bokštą nebuvo įleista. TV bokštą saugoja karinis dalinys.

- **Į LIETUVĄ** iš Sovietų Sąjungos jau atvyko 4 atstovai, kurie seks kovo 17 d. vykstantį referendumą. Jų pirmi pareiškimai lyg rodytų, kad jie nori būti teisingais stebėtojų. Vykdami į Lietuvą jie buvo Maskvoje susitikę su mūsų atstovu Egidijum Bičkausku ir rinkosi bendrinių žinių.

- **REFERENDUMAS** Lietuvoje bus kelias dienas. Iš visų surinktų žinių atrodo, kad norintieji Garbočioviui padėti, galės kelis kartus balsuoti. O pagaliau, sakoma, kad nesvarbu kiek kartų bus balsuojama, nes duomenys bus paskelbti tokie, kokių reikėsia.

- **PAGAL BRONIAUS KUZMICKO** teigimą, Lietuvoje vėl bus bandoma nuversti teisėtą Lietuvos vyriausybę. Tik, esą nebus vykdomi šaudymai ir žudymai. Pateisinimui bus naudojami pranešimai, kad Lietuvoje tarp gyventojų esąs didelis susiskaldymas, vieni kovoja prieš kitus, o komunistų partija populėrėja ir labai tinka "tautą suvienyti". Kiek ji populėri, pažiūrėkit į šiandien skelbiamus procentus.

- **POPULIARUMO** tyrinėjimo institutas praneša, kad pirmoje vietoje pagal populiarumą eina Sąjūdis (28%), antroje vietoje Darbo partija (19,3%), trečioje vietoje Socialdemokratų partija (13%). Toliau eina Žalieji (7%), Nepriklausomieji (6,19%) komunistai tik (1,4%) o jadinistvininkai dar mažiau (1/2%).

- **ŠIAURĖS VALSTYBĖS**, jas vertinant kiek gero daro, kad Lietuva išėitų į pilną nepriklausomybę, stovi tokioje eilėje: Islandija, Danija, Norvegija, Švedija ir Suomija.

- **SUOMIJA**, iš nepriklausomų valstybių yra arčiausia prie Lietuvos, ir normaliose sąlygose ji būtų stipriausia mūsų gynėja. Bet po nepriklausomybės kovų ir Korelijos atplėšimo, ji su Sovietija turi labai atsargiai politinius ir ūkinius reikalus tvarkyti. O paip pat atsargiai santykiauti su tomis respublikomis, kurios jau yra paskelbusios nepriklausomybę ar ruošiasi ją paskelbti.

- **NERAMUMUS KELIANT**, kelių dienų bėgyje, vėl sprogdinta nauja bomba Vilniaus miesto centre.

Vidaus kariuomenės keli sargybiniai, namo važiuojantį Parlamento atstovą Virgilijų Piktūną, išmetė iš automobilio,

Amerikos Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvių Fondo vadovai džiaugiasi perkopę 5.000.000 dol. pagr. kapitalą. Iš k.: Lietuvių Fondo steigėjas ir JAV Krašto valdybos pirm. dr. Antanas Razma, LB Kultūros tarybos pirm. Dalia Kučėnienė, LF valdybos ir pelno sk. k-jos narė Marija Remienė, LF tarybos pirm. Povilas Kilius ir LB Krašto vald. vicepirm. ir soc. reikalų tarybos pirm. Birutė Jasaitienė. J. Tamulaičio nuotr.

LIETUVIŲ FONDO SUVAŽIAVIMUI ARTĖJANT

Lietuviųbei išlaikyti paskirta 275.000 dol.

Antanas Juodvalkis

Lietuvių Fondo taryba, pirmininkaujama Povilo Kiliaus, visuotinį metinį narių suvažiavimą šaukia 1991 m. kovo 23 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Pakvietimai LF nariams išsiuntinėti prieš mėnesį laiko, kaip to reikalauja įstatų 16 straipsnis. Laiške nariai ras suvažiavimo darbotvarkę, 1990 metų pajamų –išlaidų apyskaitą, įgaliojimo formą, įstatų pakeitimo projektą ir kt. Visus narius prašome asmeniškai dalyvauti, o negalint atvykti, prašomi pasinaudoti įdėta įgaliojimo forma ir įgalinti suvažiavime dalyvaujantį kaimyną, draugą bei kitą LF narį arba tarybos, valdybos bei kontrolės komisijos bet kurį narį. Jų sąrašas yra laiške. Įgaliojimą perleisti trečiam asmeniui (per įgalinti) negalima.

Kai kurie L. Fondo nariai gauna po kelis laiškus su ta pačia informacija ir prašo siųsti tik vieną laišką, kad sumažintus darba ir išlaidas. Tenka painformuoti, kad kompiuterinėje sistemoje, kurią naudoja ir Lietuvių Fondas, lengviau, greičiau ir pigiau siųsti atskirus laiškus, nes paštas "bulkrate" mokesčių apskaičiuoja pagal svorį, patikrinęs keletą ar keliolika laiškų. Jeigu tikrinant pasitaikytų nevienodo svorio laiškas, tai būtų sunku išsiaiškinti ir tektų mokėti už visą siuntą pagal daugiausia sveriantį laišką, o gal ir išvis neleistų naudotis taip vadinamu

"Bulk rate" lengvata. Gaunantieji po du ar daugiau laiškų, kurie atstovauja kitus šeimos narius ar įamžintuosius, prašomi nesirūpinti.

Lietuvių Fondo taryba, iš šių 1991 metų numatomo pelno, pavedė pelno skirstymo komisijai 275.000 dol. paremti išėivijos ir Lietuvos švietimo ir kultūrinę veiklą, o taip pat ir skirti stipendijas studijuojantiems lietuviams.

Į pelno skirstymo komisiją po tris narius skiria Lietuvių Fondo taryba ir JAV LB Krašto valdyba. Šiuo metu pelno skirstymo komisiją sudaro – LF skirti nariai: Marija Remienė, Vytautas Kamantas, Daina Kojelytė ir antrininkė Ofelija Barškėytė, o JAV LB deleguoti: Petras Kisielius, Arvydas Barzdukas, Ramunė Lukienė ir antrininkė Aušrelė Liulevičienė. Komisijos nariai antrininkai pavaduoja negalintį posėdyje dalyvauti narį. Svarstant paramai gauti prašymus, posėdžiuose ex-officio dalyvauja tarybos ir valdybos pirmininkai be balsavimo teisės.

Studentų stipendijoms rekomenduoti sudaroma pakomisė iš jaunesniųjų tarybos narių, dar prisimenančių studijų dienas ir geriau pažįstančių studentų gyvenimo sąlygas. Šiai pakomisei papras tai pirmininkauja pelno skirstymo komisijos pirmininkas. Pakomisė turi tik patariamųjų galią, o galutinį spren-

ieškojo nesamo ginklo ir apstumdė. Visiškai nekreipė dėmesio, kad jis esąs parlamento narys.

Apie neramumus pranešama iš Tauragės ir kitų vietovių.

- **IŠ MASKVOS Į VILNIŲ** yra atvykęs atominės energijos vadovas Vitalijus Karmelovas. Jis, dėl sustabdytos trečiojo bloko statybos, lankėsi pas min. pirm. Gediminą Vagnorių. Yra ženklų, kad Maskvai rūpi tą tretįjį bloką artimiausiu laiku statyti. Jis tyrinėja lietuvių reakciją.

- **VILNIUJE**, prie spaudos rūmų, kurie tebėra sovietinės kariuomenės užimti, esančioji aikštė pavadinta Andrejaus Sacharovo vardu. Į aikštės atidarymą yra pakviesta Sacharovo našlė ir kiti Rusijos valdžios žmonės, kurie remia Lietuvos teisėtus nepriklausomybės reikalavimus.

dimą daro pelno skirstymo komisija. Stipendijas skiriant atsižvelgiama į studento pažangumą moksle, tėvų finansinį pajėgumą bei studento aktyvumą lietuviškoje veikloje.

Kartais pasigirsta balsų, kodėl tam ar anam studentui nepaskirta stipendija, nors jis dalyvauja lietuviškoje veikloje ir žinomas visuomenėje. Priekaištus darantieji nepasiteirauja kodėl taip įvyko, o kaltina Lietuvių Fondą (net ne pelno skirstymo komisiją, susidedančią iš LF ir LB atstovų). Pasiteiravus LF būstinėje, galima sužinoti gal tas ar anas studentas negavo stipendijos dėl to, kas neatitiko minėtiems trims reikalavimams: arba nedarė pažangos moksle, arba tėvų finansinis pajėgumas buvo didesnis, arba kitos aplinkybės lėmė.

Pelno skirstymo komisijos darbas yra nedėkingas, reikalauja platesnio kultūrinio požiūrio, gilesnio reikalų supratimo. Paramai ir stipendijoms prašymų gaunama net tris kartus didesnei sumai, kaip tarybos leistoji suma. Tad būk žmogau išmintingas ir patenkink visus prašančiuosius! Reikia pasidžiaugti, kad iki šiol netrūko kandidatų į pelno skirstymo komisiją, o už atliktą darbą iš vienių susilaukia padėkos, o iš kitų... Prašytojai turėtų būti atlaidūs, jei negauna prašomos paramos ir negalvotų, kad tik jo projektas yra pats vertingiausias ir svarbiausias. Komisija, turėdama visus prašymus, geriau mato, kurie projektai tuojau turėtų būti paremti, o kiti dar gali palaukti kitų metų paskirstymo, arba nerealūs ir atmetini.

Atskirai tenka sustoti prie 1990 metais Lietuvių Fondo narių suvažiavimo nutarimo: nejudomo kapitalo vieną milijoną dol. skirti nepriklausomos Lietuvos kultūriniam, švietimo ir jaunimo reikalams. Įstatuose toks atvejis nebuvo numatytas, todėl tenka pakeisti įstatų 40 paragrafą ir pritaikyti šių dienų sąlygoms, nepažeidžiant LF steigėjų ir aukotojų valios. Po ilgesnio svarstymo, diskusijų ir pasiaiškinimų, taryba apsprendė, kad šiuo metu LF visą ar dalį pagrindinio kapitalo dar negalima Lietuvai perduoti, bet reikia būti pasiruošusiems. Reikalas yra labai jautrus ir apgalvotai turi būti vykdomas. Ne gali būti pamiršti išėivijos lietuvių švietimo, kultūros ir jaunimo reikalai, o taip pat reikia paremti ir atgimstančios Lietuvos veiklą. Šiuo metu abiem atvejais parama teikiama iš gaunamo pelno, paliekant pagrindinį kapitalą nepaliesat.

Dalyvaukime LF narių metiniame suvažiavime, stokime į Lietuvių Fondą.

KŪRYBA IR MOKSLAS

OSKARO V. MILAŠIAUS PRANAŠYSTĖS

Vacys Kavaliūnas

Milašius, jo paties žodžiais, – prancūziškai rašantis lietuvių poetas. "Je suis un poète lithuanien de langue française", sako jis, 1919 metais aplankęs savo gimtąjį kraštą.

Ir gyveno jis dviejose tėvynėse – Prancūzijoje ir Lietuvoje, kurios jis niekad neužmiršo, kurios jis visą laiką ilgėjosi ir kurion savo dvasia dažnai sugrįždavo pagyventi "Praeities namuose" ir laimin game vaikystės pasaulį.

Tačiau Milašius ne tikai poetas. Jis ir filosofas metafizikas. Jis netilpo išorinio pasaulio erdvėje ir savo mintimi ir dvasia veržėsi už žemės kelio ribų – į metafizinius plotus ir jo gelmes, kuriose ieškojo tikrosios realybės – Dievo, kuriame jis "troško miegoti ir ilsėtis".

Jis ir aiškiaregis, savo vizijose išvydęs ir pajutęs kito – ir kitokio – pasaulio plotus. Tai jis sako "Pažinimo giesmėje" – (Cantique de la Connaissance): "Tas, kuris matė, nustoja jausti ir mąstyti. Jis tegali tikrai aprašyti tai, ką yra matęs".

Pagaliau jis ir pranašas, turėjęs mistinį gamtos pasaulio ir jo dvasios pajutimą. Ir, norint jį pažinti, sako Pierre Garnier, reikia pasiimti poeto lempą ir su ja nusileisti į gilią galeriją, vedančią prie Paslapties durų.

Ir tai, kas yra už tų Paslapties durų, Milašius stengia si atskleisti ir išaiškinti. Jis kasdien skaito Bibliją, kuri jam – Dievo telegrama žmogui. O ypač jį traukia Apokalipsė – paskutinioji Naujojo Testamento knyga, parašyta šv. Jono evangelisto Patmo saloje, esančioje Graikijos Sporadų salyne.

Apokalipsė liečia giliai dramatiškus žmogaus žemės kelio ir jo likimo įvykius. Ir Milašius, juos aiškindamas ir "sprogus dviem pirmiesiems Apokalipsės anspaudam", skaudžiai pergyvena – suserga ir serga daugiau negu šešias savaites.

Pagaliau po daugelio metų įtempto darbo 1933 m. išeina "Dešifruotoji šv. Jono Apokalipsė" (L'Apocalypse de saint Jean dechiffree). Jos išvados baisios. Ir liečia jos daugiau negu dramatiškus mūsų laikus, kurių dvasia – egzistencinis žmogaus nerimas, metafizinė vienatvė ir

neišmatuojamas moralinis jo nugrimzdimas į purvo gelmes – atsispindi ir literatūroje, ir tapyboje, ir ypač realiaime gyvenime.

Po ilgų ir komplikuočių hebraiškų Biblijos kriptogramų (slaptų rašmenų) pakeitimų Milašius prieina išvadą, kad apokalipsinis karas sarotojo žirgo, apie kurį kalba šv. Jono apreiškimas ir kuriam bus "duota galia atimti iš žemės ramybę, kad žmonės vie ni kitus žudytų", bus lenkų –vokiečių karas (bent pradžioje) ir prasidės 1933 m. arba ir kiek vėliau. O aplamai apokalipsinių jėgų siautimas prasidės 1933-1944 m. laikotarpyje.

"Dešifravimas hebraiškų Biblijos kriptogramų, – sako Milašius, – mums leido nustatyti galutinį šešerių metų perijodą, kuris baigiasi 1944 m. sausio mėn. ir kurio patys svarbiausieji įvykiai turi būti šie: visuotinis pasaulio gaisras. Ameriką sunaikins ugnis, Angliją – ugnis ir vanduo, Rusiją – nukritusi dalis mėnulio".

Apie apokalipsinių jėgų siautimą Milašius gana dažnai kalba ir savo laiškuose, o ypač susirašinėdamas su Argentinos poetu Lysandro Z. D. Galtier, vertusiu jo raštus į ispanų kalbą.

"Mano brangus poete ir Bičiuli! – rašo Milašius 1934 m. birželio mėn. laiške: – "Savo dešifruotoje Apokalipsėje aš negalėjau pasakyti nei vienos tūkstantosios dalies to, kas man buvo atskleista. Visa Biblija (aš ją skaitau hebraiškai, atsiskleidė mano rankose. (...) Visa, ką aš pranešiau, įvyks paraidžiui. Bet Jūsų kilnūs kraštai ir visa pietinė Amerika nenukentės, nežiūrint šiaurinės Amerikos katalizmo artumo. Taip pat ir Prancūzija mažai tenukentės nuo didžiosios katastrofos, kuri ištiks Angliją. Gi Rusijai tikrai teks ketvirtadalis mėnulio".

Po dvejerių metų Milašius ir vėl rašo tam pačiam poetui: "Aš neturiu jokio pagrindo slėpti tiesą – ar bent tai, kas man atrodo tiesa – nuo pietinės Amerikos ir Ispanijos draugų. Visiškai priešingai. Ir šiaurės amerikiečiai, ir anglai, ir rusai temansys, ką jie norės: aš niekieno nesu priešas, aš nieko neišradau, aš nepranašauju. Aš te-

Lietuvos Valstybinės Operos solistai – Virgilijus Noreika ir Irena Milkevičiūtė "Traviata" operoje.

aiškinu naujuoju metodu senas daugelio tūkstančių metų pranašystes.

O 1939 m., prieš prasidėdant karui, Milašius kalbėjo savo draugam: "Aš jums neatkleisiu, kas netrukus įvyks, nes jums tai būtų per daug skaudu."

Atrodo tačiau, kad ne visi tikėjo tai įvyksiant, ką Milašius savo "Dešifruotoje Apokalipsėje" atskleidė.

"Mes žinome, – sako jis, – kad šis mūsų šauksmas nebus išgirstas".

O jis gūdus, kaip sukrečiančiai gūdus ir Apokalipsės žmogaus šauksmas, kurį jos autorius išgirdo antgamtinėse mistinėse savo vizijose: "Kaip ilgai, Viešpatie tikrasis ir šventasis, neteisi ir nekeršys už mūsų kraują tiems, kurie žemėje gyvena?"

LIETUVOS RESPUBLIKOS OPEROS SOLISTUS PASITINKANT

Juozas Žygas

Su drebančiomis širdimis laukiame jų atvykstant iš Vilniaus. Tikimės, kad parašutininkų siautėjimas jų išvykimo gal nesutrukdys. Jie atvyksta dalyvauti Muzikos šventėje ir tuo pačiu Chicago Lietuvos operos pastatymuose. Kadangi šiame opere įeina į Muzikos šventės apimtį. Numatytoji Muzikos šventė buvo rengiama džiaugsmo ženkle, bet po Vilniuje įvykdytų skerdynių ir "žudomųjų dalinių" siautėjimo, ji vyks tautinio susikaupimo ženkle.

Kadangi solistai turi dalyvauti operos repeticijose, tad jie atvyksta į Chicago žymiai anksčiau. Tad ta proga Lietuvos fondas nori sudaryti sąlygas ir tai visuomenės daliai, kuri negalės operos pastatymuose dalyvauti, ir juos išgirsti. Jų koncertai yra numatomi šia tvarka... Bostone

– balandžio 7 d.: Baltimorėje – balandžio 14 d.; St. Peterburge – balandžio 17 d.; Los Angeles – balandžio 21 d.; Chicagoje – balandžio 27 d.; Detroite – balandžio 28 d.; Clevelande – gegužės 5 d.

Beje, o kas tuose koncertuose programą atliks, tai iki šiol nepamėnėjau. Nenorėjau iš karto paslapties atidengti. Tokią paslaptį sunku išlaikyti, kadangi dalyvauja Lietuvos operos ir muzikinės žvaigždės. Programoje dalyvauja: sol. Virgilijus Noreika – tenoras, Irena Milkevičiūtė – sopranas ir pianistė Gražina Ručytė-Landsbergienė. Programoje bus: solo ir duetai akompanuojami Gražinos Landsbergienės, taip pat fortepijonu ji atliks M. K. Čiurlionio preliudą.

Visi yra labai aukšto lygio menininkai, beveik nebereikėtų apie juos nė rašyti.

Bet, kadangi Marija Remienė, šių koncertų rengėja, prašė parašyti, tad jaučiu pareigą. Nebūdamas muzikos kritiku nesiremsiu savais pojūčiais ir sentimentais, bet tik perduosiu tai, ką spaudoje rašė muzikos kritikai. "V. Noreikos pagrindinis herojus – giliai tragiškas, skleidžiantis nevirtę ir rūstį... reikia pasakyti, kad tokio lygio tenorus Lenkijos scenose sutinkame labai retai (ZYCIE WARSZAWY – WARSZAWA)".

"...Vis dėlto dar tebėra tenorų! Virgilijus Noreika dainavo hercogą Verdi operoje "Rigoletto" VDR Valstybinėje operoje ir buvo apdovanotas audringomis ovacijomis. Nuostabiai gražus balsas – grynas ir taurus plienas, be to, lankstus ir puikiai moduluotas, žėrintis ir didelis. Dar to negana: – Jis labai gabus aktorius". "DER MORGEN". BERLIN.

Irena Milkevičiūtė, sopranas. Jau mums yra žinoma, teko su ja susipažinti ir girdėti, kuomet 1989 m. ji dalyvavo Chicagos Lietuvių operos "Trubadūro" pastatyme, kur ji dainavo Leonoros rolę. Ji yra gimusi 1947 m. Kaune. 1967 m. Kaune baigė J. Gruodžio aukštesniosios muzikos mokyklos kanklių klasę. Vėliau ji pasuko kita linkme ir 1976 m. baigė konservatorijoje dainavimo klasę. Turėdama didelį talentą ji ėmė sparčiai skleisti. 1977 m. laimėjo I-mąją vietą Čaikovskio tarptautiniame konkurse Maskvoje. 1978-79 m. ji jau Milano La Scala teatre, kur paruošė Madama Butterfly, Mimi partiją ir Violetos Verdi Traviatoje.

Lietuvos operoje ji atlieka pagrindines soprano partijas visoje eilėje operų. Paminėsim tik keletą iš jų: "Pilėnus", "Traviatą", "Don Carlo", "Otello", "Carmen", "Madama Butterfly" ir visoje eilėje kitų. Sunku būtų visas išvardinti. Išskirtinai tenka paminėti "Normą", kurioje ji triumfuoja. Tai yra viena iš sunkiausių partijų operos literatūroje. Ji nėra naujokė didžiosiose pasaulio scenose.

Neušmirštamus išpūdžius yra palikusi ne tik Rytų, bet ir Vakarų operiniuose pastatymuose ir susilaukusi šiltų kritikų įvertinimų. Apie ją yra taip rašoma: "Irena Milkevičiūtė yra labai aukšto vokalinio meistriškumo dainininkė; didelės apimties ir galingas jos balsas vienodai gerai skamba visuose registruose". Po Chicagos Lietuvos operos pastatyto (Nukelta į 6 pusl.)

KALNŲ ODISEJA ATSIMINIMAI

Stasė Maurukienė

Šią vasarą sueina pusė šimto metų nuo 1941 metų birželio dienų, kai bolševikai pradėjo masiniai vykdyti lietuvių tautos genocidą, trėmimus į Sibirą. Tiesa, Sibiras mūsų tautai pažįstamas ir iš devyniolikto amžiaus – ten juk kalėjo ir daugelis galvas paguldė po 1831, 1863 metų sukilimų, o spaudos draudimo metu – už lietuviškas knygas.

Šlame numeryje DIRVA pradeda spausdinti marijampolietės Stasės Maurukienės atsiminimus iš Sibiro tremties. Autorė su vaikais tremtyje praleido 15 metų. 1941 metais trėmimo į Sibirą metu jos vyras, buvęs marijampolės miesto burmistras, jau beveik metus kalėjo Marijampolės kalėjime. Antrosios okupacijos metu jis tremties taip pat neišvengė.

Šiuo metu autorė yra 84 metų amžiaus. nežiūrind vargų, kančių ir metų amžiaus naštos, autorė išliko tvirto būdo, yra raštinga, inteligentė moteris. Jos rankraščių redakcija netaisė.

Atsiminimus iliustruojame R. Urbakavičiaus 1989 m. nuotraukomis, darytomis lietuvių ekspedicijos į Sibirą metu, kai buvo ieškomi ir į Lietuvą gražinami tremtinių palaikai.

Redakcija

Sušilti, tik sušilti...

Dar neatgavus prarasto žado...

Viešpatie! Kokia sunki dalis

Yra atmintis!

Galgi šiandien mūsų širdys ne tokios –
Nemokame skausmu pasidalyti.

Išsekinti buvome lig paskutinio

Kraujo lašo,

Nukryžiuoti, vatnikuoti erškėčiais.

Ir nežinome – už ką?

Joana Saukevičiūtė – Butkevičienė

1940-iejai... Mačiau, kaip pravažiavo nuo Kauno Vilkaviškio link keli juodi automobiliai. Žmonės suprato – traukiasi į Vakarus prezidentas A. Smetona ir visa valdžia. Darėsi baisu. Kas bus su mumis – likusia tauta?..

Kitą rytą ta pačia kryptimi prašygiavo ir 9-tas pėsčiųninkų pulkas. Mano vyras, Juozas Maurukas, Marijampolės miesto burmistras, buvo išvykęs į pabaltijo miestų burmistrų suvažiavimą Estijoje. Už poros dienų sugrįžo ir buvo atleistas iš pareigų. Liepos mėn. 12 d. atėjo trys saugumo pareigūnai, milicininkas ir jaunas žydukas. Darė krata, kažko ieškojo. Žydukas vis stengėsi kokį brangesnį daiktą nugriebti, bet aš nedaviau.

Vyrui nedelsiant liepė rengtis. Pasiimti nieko nedavė ir išvedė. Verkdama palydėjau iki vartelių, o mano tėvelis savo žentą dar tolokai lydėjo. Sugrįžęs pa-

Jieško kapo likučių 1989 m. Sibire, Tit – Ary apylinkėje.
R. Urbakavičiaus nuotr.

Surasti kapo likučiai 1989 m. Sibire, Tit – Ary apylinkėje.
R. Urbakavičiaus nuotr.

sakė, kad nuvedė kalėjimo pusėn. Nuo to laiko praėjo ištisi 14 metų kai aš jį vėl pamačiau 1954 metais. Kol buvo patalpintas Marijampolės kalėjime nei karto neprileido pasimatyti. Net ką nors perduoti. Ypač žiaurus ir negailestingas buvo tuometinis saugumo viršininkas Petrikas. Netrukus jį rado negyva. matyt paspringo nekaltų žmonių krauju ir ašaromis. O vyrą be teismo nuosprendžio išlaikė iki pat 1941 m. birželio mėn. 22 d.

Suėmus vyrą prasidėjo mano vargai ir bėdos. Likau su trimis mažamečiais vaikais. Tuoj po vyro suėmimo atėjo keli milicininkai, liepė palikti visus daiktus ir su vaikais išsinešinti iš savo namų. Kur? Kur nori...nes namas reikalingas saugumo pareigūnui, rusų Učitelevui apsigyventi. Dar "nuramino" – vyras nebegriš, jokių daiktų neprireiks. Čia norisi pacituoti Sigitą Gedos mintį: "Mes atimsime iš tavęs tavo stogą viršum galvos, mes atimsime iš tavęs tavo žemę ir tavo moterį, tavo vaikus... Mes išsidalysime tavo daiktus, kas tau, tavo tėvams ir tavo protėviams priklausė, bet už tai tu būsi "laimingas". Taip veikė griaunanti mašina, varoma absurdiškos ideologijos.

Išvaryta iš savo namų prisiglaudžiau pas tėvus Krosnoje. Rudenį pradėjau mokytojauti. Mano laimel atsirado laisva mokytojos vieta pradžios mokykloje. Atsidarius suaugusiųjų kursams mane paskyrė jiems vadovauti, nes mokėjau rusų kalbą.

Ir štai – 1941 m. birželio mėn. 14 d. Tą baisią naktį į tėvų namą Krosnoje įsiveržė du ginkluoti kareiviai ir vienas civilis – mano mokinys. Kratė, vertė daiktus, kažko ieškojo, pažadino ir išgąsdino vaikus, tėvelį (mama tuo metu svečiavosi Vilniuje). Nieko neradę liepė per pusę valandos susiruošti ir mane su trimis vaikais (12, 9 ir 5 metų amžiaus) patalpinę į sunkvežimį išvežė Kalvarijos geležinkelio stotin. Ten jau kraupiai džerkšėjo gyvuliniai vagonai, nekantriai laukiantys "keleivių". Tuomet dar nežinojome, kad tai žmonių naikinimo pradžia, kurios apogėjus bus Sibire.

Iš Šeštokų pradžios mokyklos atvežė mokytoją Šmulskštį su žmona, dviem 13 ir 9 metų amžiaus dukrom bei internuotų lenkų karininkų būrį.

Sesuo ir tėvelis, sužinoję kur esame, atvežė į Kalvariją šiek tiek patalynės, vaikams drabužėlių ir maisto. Tuomet naktį aš nespėjau susivokti ką paimti... Tėvelis vos išsiprašė sargybos perduoti mums atvežtus daiktus. Jis, senas mokytojas, pensininkas, norėjo prieti arčiau pažiūrėti į savo anūkus, bet kareivių buvo negailestingai apstumdytas. Iš susijaudinimo net pamiršo perduoti pinigų, kuriuos įdavė sesuo, Lazdijų pradžios mokyklos mokytoja. Tada aš juos mačiau paskutinį kartą. Tėvelis mirė 1948 m., o sesuo, bijodama susilaukti mūsų likimo, emigravo į Ameriką.

Per krata iš namų saugumo pareigūnai buvo paėmę visus šeimos albumus su nuotraukom. Tai matomai turėjo būti kaltinamoji medžiaga, nes buvo daug karininkų nuotraukų, tarp jų "Dariaus ir Girėno" albumas. Matyt neradę nieko kompromituojančio, atnešė į vagoną ir liepė pasiimti. Taip mūsų tautos didvyriai, jos pasididžiavimas, buvo kartu su visais ištremti į Sibirą ir išbuvo ten su mumis visus 15 metų. Suprantama, tenai būtume "pravalgę" ir juos, bet jie neturėjo paklausos. Todėl išliko ir dabar eksponuojami V. Burinsko "Dariaus ir Girėno" muziejuje. Kas žino, gal būt čia, iš visų pusių apsuptoj ir tryptoj Lietuvėlėje jie būtų pražuve, sunaikinti kaip "liaudies priešai".

Būnant Kalvarijoje pro spygliuotom vielom užpintą langą pamačiau, kaip atvykus keleiviniam traukiniui žmonės skirstėsi laisvai ir nepriklausomai. O man tuo tarpu atrodė, kad iš skausmo širdis pliš. Tai buvo (Nukelta į 7 psl.)

OPEROS SOLISTUS PASITINKANT

"Trubadūro" spektaklio buvo taip rašoma. "Atrodė, lyg nuostabioji viešnia iš Vilniaus, šalia didžiulio savo pačios įnašo į spektaklio triumfą, būtų įkvėpusi ir visas kitas kolektyvo pajėgas atiduoti maksimumą to, ką kiekviena turėjo. Sakoma – pavyzdys uždega. Taip, tiesa: tą vakarą visa mūsų operininkų trupė degė, kaip retai kada, karštu mūzos kvapu "Draugas 1989 m. gegužės mėn. 6d.)".

Įvairių, labai teigamų pasisakymų, turiu visą pluoštą, bet ar apsimoka "sviestą sviestuoti". Kurie koncertuose dalyvaus, tai patys galės tuo įsitikinti. Gaila, kad neturiu informacinės medžiagos liečiančios Gražinos Landsbergienės muzikinius atsiekimus. Kuomet lankėsi Amerikoje, tai privačiai teko juos abu išgirsti. Kultūrininkai, kurie lankosi iš Lietuvos, ją labai teigiamai įvertina. Koncertai žada būti labai aukšto lygio, tad niekas neturėtų praleisti šios progos, bet dalyvauti ir jais pasidžiaugti. Dabar telieka tik nykščius suspaudus laikyti ir laukti, kad jie laimingai atvyktų!

–KARAS BRAUKIA KRUVINĄ AŠARĄ–

Tai Algirdo Gustaičio dienoraštis apie pabėgimą iš Lietuvos per Vokietiją iki D.P. stovyklos Hanau.

Aprašo lagerio gyvenimą, čiurlioniečius, įvairius koncertus, vaidinimus, sporto rungtynes.

Suriša svarbius pasaulio įvykius su pabėgėlių kasdieniniu gyvenimu.

Gausiai iliustruotas, 941 psl. Kaina \$30.00 & pašto išlaidos.

Devenių Kultūrinis Fondas

P.O. Box 10782

St. Petersburg, Fl. 33733

PO TRIJŲ MĖNESIŲ...

Vilkaviškio miestą reikalingiausiais maisto produktais ir gerai verstusi?

– Be abejonės. Ten labai geros žemės ir pažangūs žmonės... Priedo, jų geografinė padėtis labai tiktų daržovių ir pieno ūkiui. Tačiau dabartinis įstatymas leis tokius ūkius valdyti tik tiems, kurie gyvena Lietuvoje ir išimtinai versis žemės ūkiu.

– Tuo metu, kai buvai Lietuvoje, įvyko ir tos sovietų kariuomenės, sausio 11-13 Vilniuje vykusios skerdynės. Kaip žmonės reagavo ne tik Vilniuje, bet ir tolimesnėse Lietuvos vietose?

– Apie sausio kruvinąjį sekmadienį žino ne tik užsienio lietuviai, bet taip pat ir Vakarų pasaulis. Aš trumpai papasakosiu tai, ką aš patyriau... Sausio 12 desantininkai užėmė Krašto apsaugos departamentą ir jo vadovybės būstinę bei Spaudos rūmus. Mes su kolega Mišeikiu vykome prie Spaudos rūmų, bet privažiuoti nebegalėjome, nes kelius užplūdo minia žmonių.

Sausio 13-tąją 2:20 val. ryto, po valandą trūkusio pasi prišinimo buvo užimtas TV bokštas ir Respublikos TV pastatas, užblokuotas ELTOS telefaksas... "NACIONALINIS GYNIMO K-TAS" paskelbė komendanto valandą nuo 22 iki 6 val. ryto, draudžiamos demonstracijos, spausdinimo ir kopijavimo priemonės. A.T. deputatams iki 16 val. įsakyma apiešti Aukščiausiosios Tarybos rūmus.

Spaudos rūmų užėmimas, tai noras padaryti galą laisvai ir nepriklausomai spaudai. Tačiau Lietuvos žurnalistai taip lengvai nemanė pasiduoti ir 13 laikraščių sutartinai išleido "Laisvą Lietuvą" lietuvių, rusų ir lenkų kalbomis...

Spaudos Rūmai buvo užimti visai netikėtai. Juos saugojo tik apie 60 žmonių. Bandytas sustabdyti šarvuotus kareivius vandens čiuurklėmis baigėsi tuo, kad viena rūmų gynėjų su šautine žaizda galvoje išvežė Antakalnio klinikon. Sausio 13-toji – Kruvinasis Sekmadienis. Pasinaudodami šaunamais ginklais ir sprogmenimis, taškodami kraują, sužvėrėję desantininkai užėmė TV Respublikos k-tą ir Lietuvos telecentrą Vilniuje. Buvo daug žuvusių ir sužeistų. Buvo mušami, spardomi, šaudomi, mašinų ratais, ir tankų vikšrais trauškomi jauni ir seni, vaikai ir suaugę, moterys ir vyrai.

Tą naktį buvau prie pat TV rūmų Konarskio gatvės antroje pusėje, skersai prieš rūmus. Mano dukterėčios

butas buvo kiemo pusėje, todėl langai išliko sveiki. Tuose neužmirštamose nakties įvykiuose aktyviai dalyvavo abi mano dukterėčios – globojo reporterius, slėpė jų video kameras ir juostavaizdes.

– Ką galėtum pasakyti ir apie Lietuvos vadovybę – parlamento ir vyriausybės darbą po K. Prunskienės iš vyriausybės iškritimo? Juk visą laiką sukinėjais Vilniuje ir iš arti tuos darbus galėjai sekti?

– Sausio įvykiai Vilniuje nepaprastai konsolidavo, suvienijo tautą. Abejingų brutaliems sovietų kariuomenės veiksams nebuvo ne tik lietuvių tarpe, bet ir tarp kitautaučių. Visa Lietuva pakilo ginti savo nepriklausomybės, ginti be ginklo, ginti savo kūnais. Visi Lietuvos kraštai ir rajonai siuntė savo pasiuntinius budėti ištisomis paromis prie AT rūmų. Sovietai, komunistai nesitikėjo tokio pasipriešinimo, kuris neleido jiems iki galo įvykdyti savo plano – nuverstį teisėtai išrinktą Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą.

Sausio įvykiai pažadino iki tol buvusį pasyvų jaunimą, studentiją. Ši visuomenės dalis buvo labai neaktyvi rinkimų į AT metu, dalyvavo tik 20% studentijos. Dabar visai kitoks vaizdas – apklausoje vasario 9-tą dalyvavo beveik 100% studentų.

Pasitvirtino liaudies išmintis, kad nėra to blogo, kuris neišeitų į gerą. Lietuvos žmonės balsavo vieningai ir vienareikšmiai – už nepriklausomą, demokratinę Lietuvos valstybę.

Naujoji Lietuvos vyriausybė dar yra formavimosi stadijoje. Ilgokai užsitęsė ši stadija. Gal dėl to pastebimas jos nepakankamas veiklumas. Blogiausia, kad K. Prunskienės ir dabartinė vyriausybė neišsprendė vieno iš svarbiausių šiuo metu uždavinio – neišsiaiškino sąjunginės priklausomybės įmonių statuso ir santykio su Lietuvos Respublika. Šios įmonės gamina didelį kiekį Lietuvai beveik nereikalingos produkcijos, naudojamos mūsų energetinius, žaliavinius išteklius, perkraudamos ir šiaip dūstančią miestų infrastruktūrą. Šiose įmonėse dirba didžiausias kitautaučių procentas, jose veikia jedinstvinninkų, komunistų židiniai, jo se kurstoma neapykanta nepriklausomai Lietuvai.

Antroji vyriausybės neišspręsta problema – nėra ekonomiškai pagrįstos kainų bei mokesčių politikos. Jei šios problemos vyriausybė neišspręstų artimiausių 2-3 mėn laikotarpyje, ji bus priversta atsistatydinti. Dabar-

tinė mokesčių sistema neskatina gamybos, reiškia žlugdo ekonomiką. Bendras vyriausybės ir parlamento darbo trūkumas – naujų valdymo struktūrų "gimdymas". Valdininkų Lietuvoje sparčiai daugėja ir jų apetitai, o kompetencijos labai dar trūksta.

Parlamentas paskutiniu metu labiau orientuojasi į darbą komisijose. Gal tai teisinga politika – į plenarinį posėdį atsinešti gerai paruoštus, išdiskutuotus klausimus. Deja, to plenariniuose posėdžiuose dar nesijaučia. Dar daug tuščiažodžiavimo, beprasmių ginčų. Dėl to ir parlamento darbas nėra toks efektyvus, kaip norėtumėsi. Vis dar nesudaroma pirmenybės programa, todėl į dienotvarkę prasminga antraeiliai, nesukubūs klausimai. Tačiau parlamentas palaipsniui įgyja profesionalumo bruožų, bet iki tikro profesionalumo dar tolokai.

Išskirtinai norėčiau pabrėžti AT pirmininko V. Landsbergio veiklą po sausio 11-tosios. Ji nepaprastai puiki. Linkėtina, kad ji tokia ir išliktų iki visiškai Lietuvos nepriklausomybės atgavimo.

– Ačiū už įdomų pokalbį. Jaučiu, kad skaitytojais dar paklaustų: kelinta kelionė dabar buvo į Lietuvą ir kiek iš viso jose praleidai laiko?

– Šioji kelionė buvo septinta. Per tas keliones Lietuvoje buvau beveik dvejus metus. B.G.

PIRKDAMI AR PARDUODAMI NAMUS FLORIDOJE

Ft. Lauderdale ir kitose Atlanto apylinkėse, kreipkitės pas EDMUNDĄ CAPĄ, Century 21 - Choice Realty. Tel. (305) 943-0946 arba 1-800-462-3028.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

KALNŲ ODISEJA

dvasinė krizė. Tačiau mintis, kad reikia saugoti vaikus neleido man išprotėti.

Viena rytą traukinys pajudėjo ir netrukus atsiradome Marijampolės geležinkelio stotyje. Pamačiau ilgiausią ešeloną, pilną prigrūstą žmonių, apstatytą kareivių su žaliomis kepurėmis. Perone grūdosi, spraudėsi minia žmonių, norėdami šį tą perduoti nelaimingiesiems. Tačiau kareiviai stumdė šalin, neprileisdami prie vagonų. Girdėjosi verksmas, dejonės, vaikų klyksmas... Lyg per pasaulio pabaigą. O vos per keliasdešimt žingsnių, tik per aikštę matėsi mano namas, kuriame dar taip neseniai patyriau šeimyninio gyvenimo pilnatvę. O dabar, tukdamas svetimo triūsu, sutrypes žmogaus orumą, viešpatavo Stalino statytinis Učitelevas ir panašūs į jį. Žmogus rauda tyliai. Pajudėjus ešeloniui, suskambo Marijampolės bažnyčios varpai...

Naujoji Vilnia... Pradėjo skirti šeimas, kurios dar buvo išlikę. Vyrus vedė iš vagonų. Išvedė mokytoją J. Šmulskį, tą būrį internuotų lenkų karininkų. Atsiradus erdvei vagonė, patalpino buvusio Apygardos teismo pirmininko žmoną J. Skrinskienę, Igliskėlių mokytoją Tūritienę su 5-ųjų metų dukra, mokytoją Šleki J. su trimis vaikais ir pačia, belaukiančia ketvirtą kūdikį.

Pervaziavus Baltarusijos sieną, Oršoj, leido pasi-vaikščioti perone. Pamačiau daug pažįstamų mokytojų – tų "liaudies priešų", kurie ankštose mokyklose kvėpavo "liaudies oru". Už ką? Gal, kad 10 tūkstančių mokytojų suvažiavime Kaune sporto halėje sugiedojo Lietuvos Himną? O gal, kad daugelis buvo Šaulių organizacijos nariai? Tarp pažįstamų pamačiau mokytoją iš Kauno Kviklenę – švietimo ministerijos departamento direktoriaus žmoną. Stotyse, lydimos kareivių, eidavome atsinešti maisto daavinio – sriubos su "priedais" ir duonos.

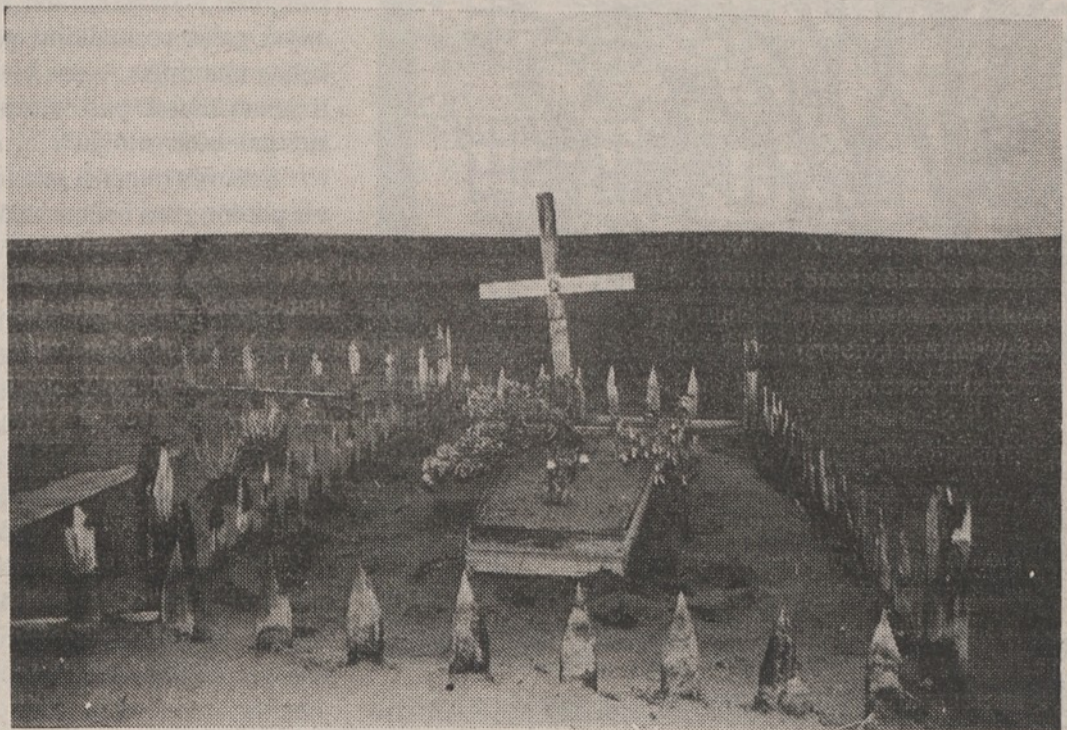
Moterys, vyrai, vaikai čia pat, vagonė, atsivėrę kampa skudurais, atlikinėjome gamtinius reikalus. Paskui per padarytą skylę viską pylėme lauk. Pradėjo rasti utelės. Nuo jų įkandimų vaikai nusidraskydavo iki kraujo. Apie prausimąsi, skalbimą nebuvo net kalbos.

Kartą staigiai stabdant traukinį mažoji nukrito nuo viršutinių narų ir stipriai susižeidė. Kelionė pasidarė dar sunkesnė, tiek fiziškai, tiek moraliai.

Taip kelionė link Sibiro tęsėsi kokią porą savaičių. Galų gale privažiavome Bijsko miestą Altajaus krašte. Sutiko saugumiečiai su šunimis. Visiems liepė išlipti iš vagonų. "Zdes budet vaša novaja Rodina" – (Čia bus nauja jūsų tėvynė) – pranešė. Prasidėjo "vergų" dalyba. Mokėti už mus nereikėjo. Mūsų vagono keletvius paskyrė į Altajaus krašto, Solonešno rajono, Karpovo tarybinį ūkį, kuris buvo sunkiai prieinamas ir privažiuojamas dėl stačių kalnų ir sraunių upių. Tiltų nebuvo.

Kylant sunkvežimiai į kalną jis sugedo. Taip išbuvom, išlaukėm kelias paras. Laimė dar šiek tiek turėjome maisto, pasiimto iš namų. Valgydinome vaikus, kurių mūsų ekipaže buvo devyni. Jau pradėjome galvoti, kad easame užmiršti (gal specialiai) ir palikti pražūčiai. Vienintelis vyras mūsų ekipaže – mokytojas Šlekys. Jis išėjo ieškoti maisto. Eiti jam teko labai toli. Šiaip taip suradęs kaimelį gavo truputį duonos.

(Bus daugiau)

Tundros smėlio apnešti mūsų brolių kapai 1989 m. Tit-Ary apylinkėje, Sibire.
R. Urbakavičiaus nuotr.

ALFREDO NOBELIO

dinamito ir bedūmio parako išradėjo

GYVENIMO DRAMA

Dar praėjusių metų, gruodžio pradžioje, rašytojas Juozas Marcinkevičius, savitraštyje "Šiaurės Atėnai, leidžiamam Vilniuje, atspaudė idomų rašinių apie Alfredą Nobelį, pavadintą "Mirties domestikacija".

Mes tą straipsnį pavadiname kiek kitaip, ir manome, kad autorius mums už tai atleis.

Nobelio taikos premija, paskirta Gorbačioviui, beveik dinamitiniai įaudrino ne tik lietuvius, bet ir kitas tautas, su kuriomis jis elgiasi priešingai, negu taikos premija ji ipareigotų. Taigi skaitymas apie Alfredą Nobelį dar labiau padirgintas.

Red.

Alfredas Nobelis mokėjo pagrindines Europos kalbas, puikiai kalbėjo ir rašė angliškai, vokiškai, prancūziškai, rusiškai... Originalo kalba skaitė ir vertė Byroną, Vol-

taire'ą, Dostojevskį, Goetę, Ibseną...

Tačiau, kai A. Nobelį ištiko insultas, jis užmiršo visų kalbų žodžius, išskyrus gimtosios švedų. Bet jos aplinkiniai nesuprato, nes tai įvyko viloje netoli San Remo miesto Italijoje. Nesuprato prancūzai tarnai, nesuprato italas gydytojas... Kai iš Švedijos atvyko artimieji – sūnėnas Emanuelis, pusbrolis Robertas – jokių žodžių jau nereikėjo.

A. Nobelis mirė 1896 metais gruodžio 10 dieną. Mirė vienas garsiausių ir turtingiausių to meto žmonių, dinamito ir balistito išradėjas, daugelio gamyklų, koncernų savininkas ir dalininkas. Vienas garsiausių, vienas turtingiausių... Ir turbūt – vienas vienišiausių. Gal net pats vienišiausias.

Kasmet jo mirties dieną paskelbiami garsiausios pasaulio premijos – Nobelio – laureatai. Manau, kad mokslininkas arba rašytojas, gavęs šią premiją, jaučiasi kaip alpinistas, įkopus į Everestą. Bent gali jaustis...

...Šachmatininkas vieną po kito įveikė visus varžovus pasaulyje. Pasaulyje, kurioje gyvena. Galų gale jis kviečia Dievą sužaisti partiją. Veiksmas vyksta jau beprot-

namio palatoje. Tai gana laisvos S. Zweigo "Šachmatų novelės" ekranizacijos baigiamasis epizodas.

...Filosofuoti – reiškia po truputį apsiprasti su mintimi apie mirtį. Taip teigė se novės graikai. Kitaip sakant, filosofija – tai mirties priėjimas.

"Filosofija – ne mokslas, o gyvenimo būdas" – L. Wittgensteinas, vienas garsiausių mūsų amžiaus filosofų.

"Aš turiu apmąstyti didžiąsias problemas, bent vieną iš jų – perėjimą iš šviesos į tamsą, iš gyvenimo į amžinąją nebūtį. Jūs, be abejonės, žinote eilutę iš Campbello: "Ateitis meta šešėlių į dabartį".

Tai sakiniai iš A. Nobelio užrašų.

Tie, kas girdėjo paskutinius jo žodžius, jų nesuprato. Bet gruodžio 11 dieną į laidotuves susirinkę artimieji gavo telegramą. "Po mirties mano venos turi būti perpjautos; ir kai kvalifikuočiau si gydytojai konstatuos, kad aš tikrai miriau, mano kūnas turi būti sudegintas. Tokia mano valia ir nurodymas." A. Nobelis visą gyvenimą bijojo būti gyvas palaidotas. Kaip ir E.A. Poe (apsakymas "Gyvas palaidotas"). Telegramą siuntė bankas, kurio seife buvo laikomi A. Nobelio dokumentai. Tarp jų – ir paskutinė valia.

"Dievas sukūrė žmones, o S. Coltas padarė juos lygius." Tai užrašas ant amerikiečio Samuelio Colto, garsiojo kolto tipo revolverio kūrėjo ir gamintojo, antkapio.

Kai A. Nobeliumi pasiūlė ištraukti į taikos šalininkų judėjimą, jis atsakė: "Mano dinamito gamyklos pribais karus greičiau negu visi jūsų kongresai. Tada, kai dvi armijos galės susinaikinti per kelias akimirkas, visos civilizuotos tautos pasibaisėjusios paleis tas armijas".

Senovės romėnai sakė: si vis pacem, para bellum –nori taikos, ruoškis karui.

"Ši formulė tokia graži ir prasminga, kad verta atominės bombos" (gaila, kad kada pasizymėję šią citatą, neužsirašiau autoriaus, fiziko teoretiko, pavardės). A. Nobelis dar 1882-aisiais rašė: "Tai, ką mes dabar darome, yra iš tikrųjų siaubinga, bet taip idomu teoriškai, taip tobula technikai, kad tampa labai patrauklu, dvigubai patrauklu".

...Bet visa tai buvo iki 1888 metų balandžio 13 die-

Kun. Gediminas Kijauskas, filmų rodymo metu kalbasi su Rita Zubavičienė.

nos. Tą rytą A. Nobelis perskaitė nekrologą apie save, kur jį vadino dinamito karaliumi, prekiautoju mirtimi, kruvinų turtų savininku: Nekrologas pritrenkė Alfredą, išmušė iš vėžių. Vis dėlto, manau, tai buvo tik pretekstas, o ne priežastis. Ligos – iki gyvenimo galo nepaleidusios – depresijos pretekstas. Tačiau apie tai vėliau.

Po to nelemtojo nekrologo A. Nobelis labai pasikeitė. Atrodė, visam laikui dingo jo energija, aštrus protas, išbluko vaizdinga, aforizmais perpinta kalba. (Beje, nekrologas buvo skirtas jo broliui Liudvigui – tiesiog nevykęs reporteris supainiojo brolių vardus). Atrodo, kad tik tulžingos mizantropijos prieuoliai pažadindavo ankstesnį – kandų, energingą – Alfredą Nobelį. "Jūs kalbate apie draugus? Puiku. Bet – kur jie? Jie greitai dingsta paprastų iliuzijų baloje arba praturtėjimo liūne. Garantuoju, kad daugiau ir geresnių draugų jūs rasite tarp šunų, kuriuos šeriamo kitų gyvūnų kūnais, ir tarp kapų kirminų, kuriuos mes šeriamo savo kūnais. Dėkingas skrandis ir dėkinga širdis – dvyiniai". Tačiau žymiai dažniau skamba kitokia gaida. "Kaip sudužusio laivo nuolauža esu blaškomas gyvenimo jūroje... Nėra prisiminimų, kurie mane sušildytų, nebeliko iliuzijų, kurios mane paguostų... Neturiu šeimos, kurią reikėtų rūpintis. Tas rūpestis – vienintelė naudinga ir net būtina atgyvena žmogui. (Bus daugiau)

ŠVENTŲ VELYKŲ...

krikščionio nesužlugdo, bet padaro daug kilnesniu ir viltingai ruošia jam amžiną garbę," (plg. Rom. 4, 16-17), nes jis žino, kad "jei kenčiame su Kristumi, su juo ir karaliausime" (2Tim. 2,12) ir "kaip Adome visi mirštame, taip Kristuje visi būsime atgaivinti" (1 Kor. 15, 20).

Verkusio dėl savo tautos Kristaus kančia ir prisikėlimas yra ir mūsų tautai stiprybės, paguodos ir tikėjimo į tiesos pergalę šaltinis. Rūpintojėliai, koplystulpiai ir pakelės kryžiai lietuviui visada priminė, kad Kristaus gyvenimo kelias yra ir jo kelias. Sovietinio siautėjimo metais nugriauti kryžiai šiandien vėl atstatomi ir vėl tautai teikia stiprybę jos dorovinio atsinaujinimo ir laisvės siekime.

Kai kruvinąjį sekmadienį kun. A. Kleina, apgultuose parlamento rūmuose pabaięęs maldas, pasiėmė kryžių su palmės šakele ir ruošėsi išeiti, apsaugos vyrai prašė: "Kunige, palik mums kryžių – su juo mes būsime stipresni" (Katalikų Pasaulis, sausio mėn.).

Šventų Velykų proga sveikinu visus – išeivijoje ir tėvynėje, linkėdamas kryžiaus ženkle likti stipriais ir ištvermingais. Su prasminga viltimi linkiu visiems atšvesti Kristaus istorinį ir mūsų asmeninį bei tautos būsimąjį prisikėlimą.

TRAVEL AGENTS INTERNATIONAL

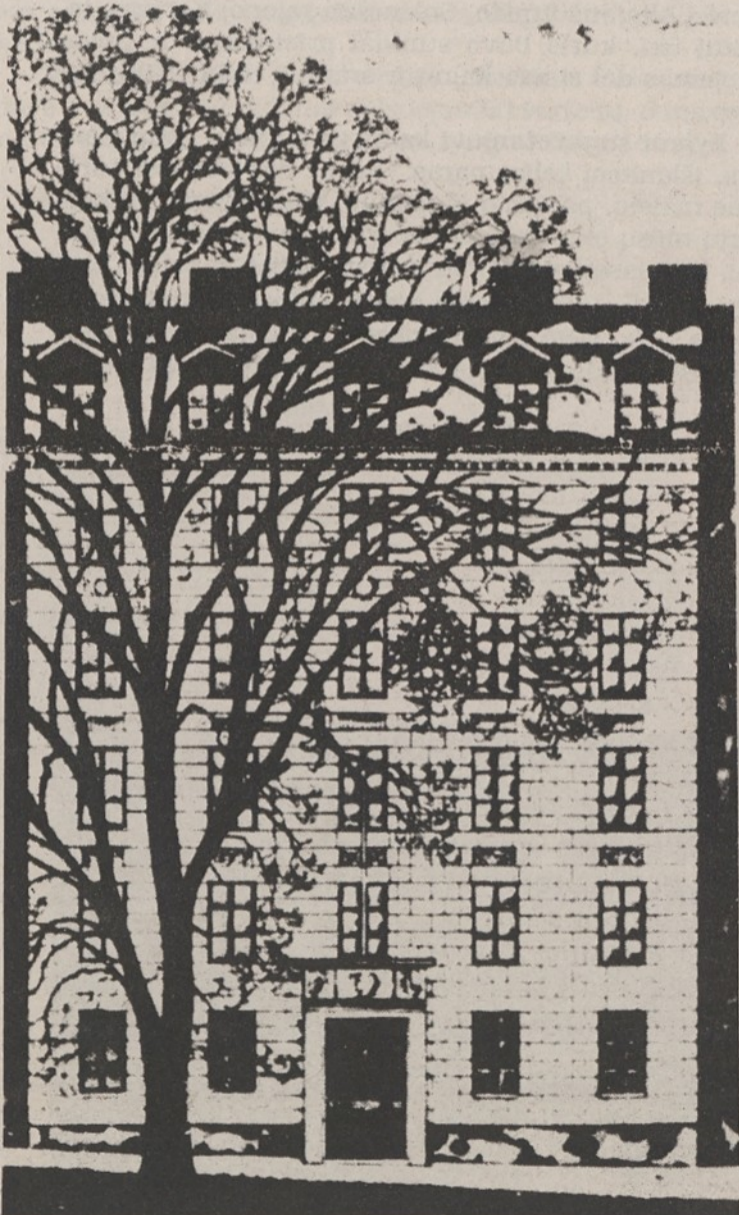
Van Aken Center, 20320 Farnsleigh Road
Shaker Heights, OHIO 44122

Specialios ekskursijos į Lietuvą
Birželio 26 – Liepos 9 d.
(Maldininkų / Pilgrimage grupė)

...

Liepos 24 – Rugp. 6 d.
"IV Pasaulio Lietuvių Sporto Šventė"

Smulkesnei informacijai skambinkite
Ritai Staškutei – 991-3321

Nobelio fondo pastatas Stokholme

RAMŪNUI BUŽĖNUI ŠEŠIASDEŠIMT METŲ

1990 metų lapkričio 30 d. Los Angeles apylinkės lietuviškos veiklos nepailstantis darbuotojas Ramūnas Bužėnas atšventė savo Lietuvos ir lietuvių gerovei pašvęsto gyvenimo šešiasdešimtą sukaktį.

Prieš daugelį metų, su jauna šeima atsikėlęs iš Clevelando, Ramūnas tuoj įsijungė į čia esančias lietuviškas organizacijas. Los Angeles tautininkai neįsivaizduoja ir veik neprisimena skyriaus valdybos be Ramūno Bužėno – visad kruopštaus, tvarkingo ir atsakingo išdinininko. Net ir dabar, kai Ramūnas buvo pereitą gegužį pakviestas ir sutiko eiti išdinininko pareigas į Los Angeles atsikėlusioje Sąjungos valdyboje, jis skyriaus valdybos neapleido ir prašomas sutiko pasilikti senose pareigose, tuo užsidėdamas dvigubą darbą ir atsakomybę. Bet tai šio nepaprasto žmogaus – tylaus, darbštaus ir atsidavusio, tik vienas iš pasišventimų.

Jis daugelį metų vienas iš Lietuvių Kredito Kooperatyvo direktorių, paskutiniu metu užimantis pirmininko kėdę. Valdyboms ir pirmininkams keičiantis, be pertraukos eina išdinininko pareigas Amerikos Lietuvių Tary-

bos L.A. skyriaus valdyboje. Tautiniai Namai, kuriuose labai sėkmingai pirmininkauja Jonas Petronis, taip pat turi būti dėkingi ne mažiau metų valdyboje esančiam Ramūnui Bužėnui.

Iš pat jaunystės abu su žmona Irena aktyvūs skautai. Ramūnas Los Angeles Kalniškių tunto ir taip pat Lietuvių Skautų Brolijos vadijoj. Praeityje dvi kadencijas Bendruomenės apylinkės pirmininkas. Tai nemažas ir ne lengvas "portfelis" nešioti vienam žmogui. Kiti, net pensijon išėję nesuranda noro, laiko nei jėgų Lietuvos reikalams paskirti dalį laisvalaikio. O Ramūnas dar ne pensijoj. Jis vienas iš labiausiai vertinamų (pagal jo viršininko teigimą) California Industrial Products, Inc. tarnautojų, dažnai siunčiamas į kitas vietas atidaryti naujus skyrius, mokyti tamautojus. Visuomet kuklus, paslaugus, nepersisunkęs "savo svarba ir didybe" – ne tik pat sai nepalaužiamai geroj nuotakoj, bet sugebantis ir kitus, įsikarščiavusius ar susirūpinusius, grąžinti į lygsvarą. Ramūnas Bužėnas yra bendraminčių mėgiamas ir gerbiamas.

Pagerbimo puotą suruošė Ramūno šeima: žmona Ire

na, sūnus Jonas, dukros Ilona su vyru Jeff Valaika, Audronė ir jos vyras Jim Tarleton. Į šventiškai išpuoštą Tautinių Namų salę prisirinko Bužėnų genties, artimų draugų, bendradarbių ir bendraminčių būrys. Šventę pravedė ir karių –veteranų vardu sveikino Vincas Juodvalkis. Jautrų sveikinimo žodį tarė duktė Ilona, o vaikaičiai Kristofas ir Matas seneliui gražiai padeklamavo. Kiti sveikintojai: gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas, ALTo L.A. sk. pirm. inž. Antanas Mažeika, Ramūno "vyriausias bosas" – korp. vicepirmininkas Richard Kilbane, ALT S-gos pirmininkas dr. Povilas Švarcas, Angelė Nelsienė Bendruomenės vardu, skautų vardu Rimtautas Dabšys, Tautinių Namų pirmininkas Jonas Petronis, Romas Nelsas, Rūta Sakienė, Pranas Dovydaitis, Karolis

Milkovaitis, Valė Baltušienė ir Ona Mekišienė.

Pagal rengėjų pageidavimą, vietoj dovanų (nors kai kurie svečiai vistiek nešė gražiai suvyniotas dėžutes) aukota DIRVAI ir naujai įsikūrusiam Lietuvių Tautiniam Kultūros Fondui.

VALIO Ramūnui Bužėnui, ištikimam ir nepailstančiam tautinės minties veikė-

jui, vienam iš Los Angeles kolonijos patvariausių ramsčių.

ACIŪ Ramūnui Bužėnui, nuoširdžiam, tikram ir visad padėti pasiruošusiam bičiuliui.

Ilgiausių metų Tau ir Tavo geriausiai pagelbininkei – Dešinajai rankai, mielai Tavo gyvenimo draugei Irenai.

Rūta Sakienė

Aldona Švarcienė, g. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas, Janina Čekanauskienė, Jonas ir Julija Petroniai.

VASARIO 16 KITAIP

Kaž kam atėjo gera idėja Vasario 16 d. paminėti kiek kitaip. Kalbėtojais iki šiol būdavo kviečiami kokie nors amerikiečių politikieriai, dažnai sumokant jiems didoką honorarą, arba iškilūs mūsų visuomenės veikėjai. Tiesa, buvo kiti laikai. Apie Lietuvą galėjo žinoti tik privilegijuoti. Nūdien ją visi pažįstame geriau ir galime kalbėti, nebijodami kam nors pakenkti ar išduoti kokią paslaptį. Už tat sveikintina maža Pompano Beach, Fl. bendruomenė, šių metų iškilimėm pakvietusi čia viešėjusią Mildą Mikėnienę, nuolatinę Californijos gyventoją, atstovaujančią platesnę mūsų visuomenę ir iš jos išplaukiantį naują vadovaujantį sluoksnį. Ji gimė dar Lietuvoje, bet išaugo Amerikoje.

Mikėnienė dalyvavo 1985 m. kelionėje po Baltijos jūrą, pramintoje Baltų laisvės žygiu, kuris pagrindinis tikslas buvo parodyti pavergtiems broliams ir sesėm, kad mes laisvame pasaulyje jų neužmiršom. Jos metu ją labai sujaudino rusų disidentu Vladimir Bukovsky paskaita Stockholmo universitete, kurioje jis sustojo prie su juo kalėjusių lietuvių partizanų. Už tat ji ir pasirinko savo kalbai temą laisvės kovotojų įnašas atgimstančiai Lietuvai.

Atidavusi duoklę įprastiems veiksams dėl pasaulio ir Amerikos abejingumo mūsų laisvės kovai, ji ilgėliau sustojo prie susitikimų, lankantis Lietuvoje, su nauja karta, kuri stiprybės sėmė iš

partizanų veiklos, nors patys būdami 20-40 m. amžiaus anksčiau joje nedalyvavo. Jie subūrė ir buvusius tų kovų dalyvius bei liudininkus į Tremtinių klubą Kaune, kuris greitai turėjo 127.000 narių. Jie važiavo į Sibirą parvežti tremtinių palaikus, rinko to laikotarpio istorinę medžiagą, statė aukom paminklus.

Savo viešnagėje Lietuvoje ji turėjo progos susitikti su pergyvenusiais persekiojimą asmenims, kaip N. Sadūnaite, Baliu Gajausku, Viktoru Petkum ir kt. Savo kalbą Mikėnienė baigė partizanų vado Vanago – A. Ramanausko žodžiais įvadė į atsiminimus, skirtame nežinia kur esančiai dukrelei Aukseitei. 1952 m. vasario 16 d. jis vyliėsi, kad Lietuva gyvens nepriklausoma.

Pompano Beach minėjime dalyvavo 130 žmonių, Lietuvos reikalams suaukėjusių per 3.000 dol. Buvo pietūs. Sol. Algirdas Brazys sugiedojo Amerikos himną. Minėjimas buvo baigtas visų giedamu Lietuvos himnu. Minėjimą pravedė bendr. apyl. pirm Jonas Paškus.

(a.z.)

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIO apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti (216) 442-6810.

Sūnus Jonas, žmona Irena, solenizantas Ramūnas Bužėnas, duktė Audronė su dukrele Kristina, jos vyras Jim Tarleton.

Žentas Jeff Valaika, duktė Ilona, jų vaikučiai Kristofas, Matas ir naujagimė Briana.

DAR APIE NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMUS

PHILADELPHIA

Iškilmingas minėjimas prasidėjo vėliavų įnešimu bei JAV ir Lietuvos himnais. Maldą sukalbėjo kunigas J. Andrejonis. Philadelfijos apylinkės lietuvių bendruomenės pirmininkas Linas Kučas pristatė į minėjimą atvykusius svečius: miesto merą W. Wilson Goode, Pensilvanijos Parlamento Rūmų atstovą Gerard A. Kosinski, Pensilvanijos valdžios atstovą O. Knobler, kuris perskaitė vicegubernatoriaus Mark S. Singel kalbą, skirtą šiam minėjimui. Šventėje dalyvavo estų, latvių, ukrainiečių, lenkų bendruomenių atstovai.

Pagrindinis kalbėjas – Dr. Vytautas Bieliauskas, Pasaulio Lietuvių bendruomenės pirmininkas, savo kalboje apžvelgė Lietuvos nueitą kelią. Jis pabrėžė, jog 1990 metais Lietuvoje išrinkta demokratinė valdžia paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atstatymą 1990 kovo 11 dieną. Kremlius laisvės troškimą bandė užgniaužti ekonomine blokada ir nekaltų žmonių žudymu.

"Baltijos respublikoms dabar ypač reikia Vakarų paramos, –" sakė kalbėtojas, –" nes TSRS, tas mirštantis dinozauras, mirdamas dar daug aukų gali pareikalauti. Todėl neužtenka vien stebėti, ką darys Kremlius, laikas reikalauti, kad būtų sustabdytas žmogaus teisių pažeidinėjimas. Pirmasis žingsnis Lietuvos valstybės pripažinimo keliu jau žengtas – Islandija ir Čekoslovakija paskelbė atnaujinanti diplomatinis ryšius su Lietuva."

Toliau Dr. Bieliauskas kiek plačiau sustojo prie vienybės temos. "Vienybė, – sakė jis, – kaip ta vaivorykštė – juo arčiau prie jos eini, tuo toliau ji bėga. Nesutarimai kyla tiek Lietuvoje, tiek čia, išeivijoje. O juk išeivija turėtų būti vieninga, siekti vieno tikslo – padėti Lietuvai, o čia, išeivijoje, išlaikyti ir puoselėti savo tautos kultūrą.

Yra nesutarimų ir tarp išeivijos bei Lietuvos lietuvių. Dėl to nereikėtų stebėtis – mus išaugino skirtingos sąlygos ir sistemos. Vienybės pasieksime, kai susijungs dvi dešimtyje pasaulio šalių gyvenantys lietuviai su tais, kurie gyvena Lietuvoje. Mes visi esame lietuviai ir siekiame nepriklausomybės savo tėvynei, – taip baigė savo kalbą pirmininkas Dr. Vytautas Bieliauskas.

Po sveikinimo kalbų su-

sirinkusiems koncertavo lietuvių liaudies dainų kvartetas, vadovaujamas Broniaus Krokio. Visi mielai klausėsi Rasos Krokytės, Broniaus Krokio, Brigitos Kasinskiėnės ir Juozo Kasinsko atliekamų lietuvių liaudies dainų.

Ramunė Dainorienė

LEMONTAS

Lemontas, jeigu ir nėra didžiausia lietuvių kolonija Chicagos priemiestyje, tai labai sparčiai auganti ir stiprėjanti.

Į minėjimą susirinko apie 500 dalyvių. Jį atidarė skyriaus piemininkas, jaunas, energingas ir darbštus Kęstutis Sušinskas, primindamas, kad Lietuva ką tik nubalsavo 90% už nepriklausomybę.

Dalyvavo daugiau pakviestų svečių. Kongreso atstovas Fawell, pažadėjo daugiau negu keliais žodžiais kelti Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Illinois valstijos gubernatoriaus Jim Edgar atstovė, perskaitė sveikinimus ir pasisiūlė visada dalyvauti ir padėti lietuviams spaudoje, demonstracijose ir visuose mūsų laisvės darbuose. County Board reprezentatė Patricia Throwbridge, perskaitė stiprų pasisakymą prieš dabartinę Lietuvos prispaudą ir kovą dėl laisvės.

P.L.B. pirmininkas dr. Razma kalbėjo apie kruviną Lietuvos kovą dėl laisvės, šių dienų sunkiausių Lietuvai momentus ir tamsiausias valandas, bei mūsų pareigas aktyviai visur ginti Lietuvos reikalus.

Rimas Gulbinas, jaunosios kartos veikėjas, nedaug kalbės, bet daug darės, pranešė, kad šiuo laiku vėl siunčiama 35 tonos mediciniškų reikmenų ir vaistų į Lietuvą per Hot Line ir Mercy Lift.

Pagrindinis kalbėtojas šįmet buvo pakviestas Lietuvos Informacijos biuro vedėjas Viktoras Nakas. Jis kalbėjo ką galima atlikti diplomatinio keliu dabar ir vėliau.

Po oficialaus minėjimo ir prakalbų, "Rasa Posko-

čimienė, mūsų nepailstanti muzikos ir šokių mokytoja, labai gražiai pravedė skambių dainų pynę, su mažais ir mažiausiais lituanistinės mokyklos mokiniais.

Romualdas Povilaitis

ROCHESTERIS

Vasario 24 d. Rochesteryje įvyko iškilmingas Lietuvos nepriklausomybės minėjimas.

Iš ryto per lietuvių radijo pusvalandį, lietuvių ir anglų kalbomis buvo paminėta Lietuvos nepriklausomybės 73-jų metų sukaktis. Ją pravedė Nijolė Draugeliene.

11 val. buvo atnašaujamos ekumeninės pamaldos šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje už kenčiančią Lietuvą žuvusius ir gyvus laisvės kovotojus. Pamaldose dalyvavo lietuviai, latviai, esant ir ukrainiečiai su savo vėliavomis. Šv. mišias atnašavo ir patriotinį pamokslą pasakė Tėvas Augustinas Simanavičius, atvykęs iš Toronto, susirgus klebonui Tėvui Justinui Vaškiui, OFM.

Pamaldų metu giedojo vietos lietuvių B-nės choras su soliste B. Čypiene V. Chorui vadovavo muz. R. Obalis. Bažnyčia buvo pilna. Šv. mišių skaitymus atliko prof. Ant. Klimas. Pamaldose taip pat dalyvavo skautai su savo vėliava. Ši diena sutapo su estų nepriklausomybės diena.

Po pamaldų ir po svečių pavaišinimo, parapijos salėje įvyko iškilmingas minėjimas. Legionieriams V. Vaitoniui ir A. Baronui įnešus Amerikos ir Lietuvos vėliavas, kartu su latvių, estų ir skautų vėliavomis, ir sugiedojus Amerikos ir Lietuvos himnus, latvių, estų ir ukrainiečių atstovai palinkėjo Lietuvai atgauti nepriklausomybę. Po to buvo perskaityti New Yorko senatoriaus Alf. D'Amato ir kongresmano Frank Horton'o linkėjimai Lietuvai.

Prieš savaitę grįžusią iš Lietuvos Amerikos kongreso atstovę Louis Slaughter, atsilankiusią į minėjimą, publika pagerbė ilgaus aplovdimentais. Ją aerodrome pasitiko gražus lietuvių būrys. Ji pasakojo savo išpūdžius: "Lietuviai nieko kito neprašo, tik laisvės, –" kalbėjo ji. Jai labai patiko Pabaltijo valstybės ir jų žmonės. Jie yra pasiryžę iškęsti viską, kad tik atgautų laisvę. Rygos viešbu-

tyje, kur ji nakvojo, ji matė šovinių skyles sienose.

Pagrindinę kalbą lietuvių ir anglų kalbomis pasakė Rasa Razgaitienė, jaunosios kartos žinoma veikėja, viešnia iš New Yorko.

Prelegentė pasidžiaugė lietuvių kovos už laisvę drąsa. Į žiaurų bolševikų elgesį, kurie šaudė beginklius mūsų brolius ir seseris, lietuviai atsakė 90-čia procentų balsų už Lietuvos nepriklausomybę.

Mes turime budėti ir siekti nepriklausomybės. Mūsų uždavinys išeivijoje padėti Lietuvai. Mes turime veikti vieningai. Lietuvai yra reikalinga skubi humanitarinė pagalba. Reikalinga šalpa. Ji pasidžiaugė, kad Amerikos lietuviai pasiuntė 100 tonų knygų, vaistų už 5 milijonus dol. ir pusę milijono dolerių skiepams.

Amerikos sveikatos organizacija planuoja surinkti dar 10 milijonų dolerių Lie-

tuvos medicinos reikalams.

Lietuvoje, kur prelegentė neseniai lankėsi, vienas lietuvis jai pasakė: "Aš kovojau Afganistane, bet niekad nemačiau tokio žiaurumo rusų kareivių, kurie šaudė beginklius lietuvius.

Toliau tęsė ji: tauta pakrikštyta karauju – tikrai gyvens.

Jos pranešimas buvo pakartotas ir anglų kalba. Visą minėjimą lietuvių ir anglų kalbomis pravedė mokytoja Birutė Litvinienė.

Minėjimą organizavo ir jam vadovavo Alto valdyba: pirmininkas Raimundas Liutkus, Tėvas Justinas Vaškys, OFM, Jadvyga Reginienė ir Paulius Klimas kartu su Vasario 16-tos minėjimo komitetu: Eugenijum Vidmantu, Birute Litviniene ir Nijole Draugeliene.

Lietuvos laisvinimo reikalams surinkta virš 5000 dol. Aukos renkamos ir toliau. Juozas Jurkus

Iš gerai pavykusio minėjimo Rochesteryje.

**Romas Pukštys vėl važiuoja į Lietuvą
balandžio pradžioje.**

Pervedami doleriai, palikimai.
Priima laiškus, dokumentus, vaistus.
Perka automobilius. Atsiskaitymas iki
balandžio

TRANSPAK,
2638 W. 69 th St. Chicago IL. 60629
312-436-7772

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

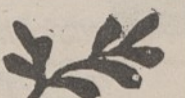
2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

NCRMLS

Prof. dr. Algirdas Avižienis Vytauto Didžiojo universiteto rektorius. V. Bacevičiaus nuotr.

į Clevelandą atvyko Vytauto Didžiojo Universiteto rektorius, skautų korporacijos "Vytis" filisteris Dr. Algirdas Avižienis. Kovo mėn. 10 d., sek madienį, 4 val. popiet, Lietuvių Namų salėje, draugovės pirmininkė fil. Dan-guolė Vadopalienė savo sve-čią pristatė clevelandiečiams, kurių buvo apie 130.

Prof. dr. Avižienis, kompiuterių specialistas, 1990 m. buvo pakviestas Vytauto Di-džiojo universiteto profeso-rium. Jis buvo išrinktas ir to universiteto rektoriumi. Jis vaizdžiai papasakojo apie 1989 m. balandžio mėn. 28 d. atkurtą V.D. Universitetą, parodė vaizdajuostę, pasi-džiaugė jo rūmais, parodė studentus, profesūrą ir univer-

• CLEVELANDO aka-demikių skaučių Šatrijos Ra-ganos Draugovės pakviestas

siteto senato posėdžius.

Universiteto atstatymu rūpinasi Lietuvos ir išeivijos profesūra lygiomis, o finan-savimu rūpinasi užsienyje gy venantieji profesoriai. Sten-giamasi įtraukti visus lietu-vius, nes darbas esamose są-lygose yra sunkus. Daug rei-kia veikiantiems ir naujai or-ganizuojamiems fakultetams, reikia knygų, laboratorijų, bibliotekų, kompiuterių, įvai-rių konceliarinių priemonių, patalpų studentų bendrabu-čiams, butų profesūrai, įvai-rių vitaminų išblyškusių stu-dentų sveikatai sustiprinti. O taip pat ir universiteto rūmai reikalingi patvarkymų.

Labai svarbu sustiprinti humanitarinių mokslų fakul-tetą, į pirmą vietą iškelti lie-tuvių kalbą ir į antrą vietą anglų. Turi būti stipriai mo-komos ir kitos kalbos, kad studentams išvykti mokytis į užsienį nebūtų kliūčių. Nu-matoma ir būtina įsteigti vi-suomeninių ir politinių moks-lų fakultetą.

Visiems suminėtiems tikslam atsiekti reikalinga daug lėšų, todėl rektorius ne atsisako pakeliauti ir pas išeivijos lietuvius prašant pa-ramos.

Šiuo metu Vytauto Di-džiojo universitetas turi 420 studentų, visi gabūs ir nori mokytis. Mokslas nemokamas. Universiteto akademi-nis lygis jau dabar prilygsta pirmajam Amerikos uni-versitetams.

Vienas iš dalyvių paklau sė kas jį paskatino vykti į sunkias ir netikras šio meto sąlygas. Rektorius atsakė: – Būtinybė Lietuvai padėti. Būdamas 17 metų amžiaus daviau skauto vyčio įžodį – priesaiką vykdyti.

Pasibaigus klausimams į kuriuos svečias mielai atsa-kinėjo, Draugovės piminin-kė visų vardu padėjo rektoriumi už atvykimą, platų pranešimą ir visus pakvietė pa-sivaišinti kava ir sesių aka-demikių paruoštais pyragais.

J.B.

• "EKRAVO" KON-CERTAS CLEVELANDE

Dainų ir šokių liaudies ansambliis "EKRAVAS" kon-certuos Clevelande balandžio 6 d. (šeštadienį) Clevelando State universiteto salėje. Rengia Amerikos Lietuvių Bendruomenės kultūros ta-ryba.

Penktadienį, balandžio 5 d. bus bendras "Ekranas" ir Čiurlionio ansamblio vaišės ir pabendravimas Lietuvių namuose.

Clevelando visuomenė kviečiama šiuose reginiuose dalyvauti. Smulkesnė infor-macija bus skelbiama kitame Dirvos numeryje

Skaitųkit ir platinkit DIRVA

VISI SIUNTINIAI Į LIETUVĄ siunčiami su PRISTATYMU Į NAMUS papigintomis kainomis.

Rūbai, maistas, vaistai – KIEKIAI NERIBOJAMI, MUITO NĖRA.

Savo daiktus siųskite mums paštu arba UPS.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St. Chicago IL. 60629
312-436-7772

Pavasaris jau čia pat! Ateikite ir pabandykite atgyvėjusią Gintaro valgyklą. Rasite kopūstų sriubos, koldūnų, cepelinų, blynų ir nališnikų bei amerikietiško maisto, prieinama kaina!

Valandos:

Pirm.	11:30 – 2:00
Antr.	11:30 – 2:00; 5:00 – 8:00
Treč.	" " " "
Ket.	" " " "
Penkt.	11:30 – 9:00
Šešt.	5:00 – 9:00
Sekmad.	11:00 – 2:00

Tuo pačiu neužmirškite įsigyti metines nario korteles.

Lietuvių Klubo Patikėtinių Taryba

TRAVEL AGENTS INTERNATIONAL

Van Aken Center, 20320 Farnsleigh Road
Shaker Heights, OHIO 44122

Atliekame visus pavienių bei grupinių kelionių patarnavimus **LĒKTUVAIS • LAIVAIS • TRAUKINIAIS**

Padedam planuoti atostogų keliones

LIETUVA: Parūpinam geriausiomis sąlygomis lėktuvo bilietus ir padedam sutvarkyti visus kitus kelionės reikalavimus

Greitas ir profesinis patarnavimas

Skambinkite Ritai Staškutei -991-3321

AMERICAN EXPORT-IMPORT INC.
Chicago, Ill. 60441, U.S.A.

Canadian European Export-Import Co.
404 Roncesvalles Ave., Toronto, Canada M6R 2M9
Tel. (416) 534-3860, Fax (416) 533-4910

Siunčiame siuntinius į Ukrainą, Lietuvą, Latviją, Estiją, Gudiją, Moldaviją, Krymą, Leningradą, Maskvą
Tikra naujiena – niekad nebuvo taip daroma

- Garantuotai žemiausios kainos, siuntinius pristatome į namus – patikimas, patikrintas patarnavimas.
- Visos kainos įskaitomos į persiuntimą, gavėjas nieko nemoka.
- Siunčiame naujų ar senų drabužių siuntinius, nemažesnius 5 kg. ar 12 svarų.
- Siunčiame maisto siuntinius – reguliariai ar skubiai, pristatoma per 2-3 savaites.
- Persiunčiame pinigus – tiesiog iš rankų į rankas jūsų norimam asmeniui.
- Pasiunčiame gėles
- Parduodame automobilius visoje Rusijoje pristatome mamo

Mūsų Centrinis Biuras JAV

R & R INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway,
Buffalo NY 14212
Tel. (716) 894-9880

Taupa
Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:
Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:
Taupymo Skaitytas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaityta, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:
Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitytas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

**Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt**
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių kopyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

IVYKIŲ KRONIKA

BALTIJOS VALSTYBIŲ KONSULAI AMERIKIEČIŲ KLUBO SVEČIAI

Kultūra ir tarptautine politika besidomintis amerikiečių klubas New Yorke, The Dutch Treat Club, šių metų kovo 5-tos dienos susirinkimą paskyrė Baltijos valstybėms.

Svečiais kalbėtojais buvo pakviesti Lietuvos ir Estijos generaliniai konsulai, Anicetas Simutis ir Erst Jaakson ir Latvijos Pasiuntinybės Washingtono pareigūnas Ojars Kalniņš. Kiekvienas jų papasakojo apie Stalino-Hitlerio suokalbio pasėkoje prieš jo valstybę įvykdytą agresiją ir okupaciją primindami, kad jos niekada nebuvo ir nėra sovietinės respublikos.

Pažymėtina, kad klubo nariais yra tokios išnykusios, kaip televizijos komentatorius Walter Cronkite, Hugh Downs, Mike Wallace, Harry Reasoner ir eilė kitų. Prieš eilę metų klube yra kalbėjęs ir dabartinis prezidentas George Bush.

Lgk.

PRANCŪZIJOS LIETUVIAI, kaip ir kiekvienais metais Paryžiuje, minėjo Lie-

tuvos nepriklausomybės atstatymą. Minėjimas įvyko kovo 9 d. Pamaldas už Lietuvos laisvę laikė prelatas Bernard Dupire, Prancūzijos rytų apeigų katalikų ordinariato atstovas.

Minėjime kalbėjo Jean Foyer, Michel Pel ir Ričardas Bačkis. Meninėje programoje dalyvavo Rolandas Muleika ir Carmen Laanemagi – grodami ir dainuodami liaudies dainas. Karolina Paliulienė ir Jean Christophe skaitė lietuvių poeziją, o Vytis Šibonis deklamavo vieną eilėrašį.

LAIMA MILIAUSKIENĖ, Vilniaus universiteto dėstytoja, buvo atvykusi aštuonių dienų vizitui į Kento valstybinį universitetą. Jos kelionės tikslas: suderinti planus dėl Vilniaus Universiteto profesorių pasitobulinimo Kento valstybiniame universitete 1991 metų vasarą.

Profesorių pasikeitimo programoje Kento valstybinio universiteto profesorius dėstė ekonomiką Vilniaus universitete rudens semestre. Dėl sausio mėnesio įvykių Lietuvoje pavasario semestro dėstytojo kelionė buvo atidėta.

Laima Miliauskienė iš-

vyko į Vilnių 1991 kovo 12 d. Visas jos kelionės išlaidas padengė Kento valstybinis universitetas.

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

Kam jis skirtas? Lietuvių išeivių jaunimui, Lietuvos jaunimui ir lietuviams dalyviams bei turistams iš viso pasaulio kraštų.

Kada ir kur įvyks? Nuo gruodžio 18 d. iki 1992 m. sausio 8 d. Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje.

Kas jį organizuoja? Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga, Argentinos lietuvių jaunimo sąjunga, Urugvajaus lietuvių jaunimo sąjunga, Brazilijos lietuvių jaunimo sąjunga, Kongreso ir Kongreso tautos komitetai.

Kokia bus kongreso programa? Studijų dienos Buenos Aires, kultūros dienos Urugvajuje, stovykla Sao Paulo.

Kur galima gauti platesnę informaciją? Pas jus krašto ar miesto Lietuvių jaunimo sąjungos valdybos narius arba Buenos Aires, Argentinoje, šaukiant telefonu 54-1-786-8321.

MŪSŲ AKTYVI bendradarbė Rūta Sakienė, telefonu šaukė iš Los Angeles ir prašė, kad Dirva pataisytų jos per skubėjimą praleistą istoriko Vinco Trumpos pavardę, sveikinusi prof. dr. M. Gimbutienę jos gimtadienio minėjime.

PASAULIO LIETUVIAMS, KILUSIEMS IŠ PANEVĖŽIO KRAŠTO

1991 m. liepos mėn. 27 d. – rugpjūčio mėn. 4 d. Panevėžio miesto Savivaldybė rengia konferenciją "Lietuvos grįžimas į laisvąjį pasaulį" ir kviečia Jus, brangūs tautiečiai, joje dalyvauti.

Viešnagės programa:
liepos 27 d. atvykimas.
liepos 28 d. Šv. mišios, susitikimai,
liepos 29-30 d. konferencijos posėdžiai,
liepos 31 d. – rugpjūčio 1 d. išvyks į Vilnių, Kauną, Trakus,
rugpjūčio 2-4 d. poilsis prie jūros
rugpjūčio 5-6 d. išvykimas.

Panevėžyje numatoma Jus pagyvendinti pas privačius asmenis, pabūvoti IV Pasaulio Lietuvių žaidynių varžybose.

Viešnagę Lietuvoje apmoka Panevėžio miesto Savivaldybė, išskyrus privačius pramogas.

Bilietus iki Vilniaus ar iki Rygos ir atgal išsigykite individualiai iš anksto. Praneškite tiksliai atvykimo datą, lėktuvo ar traukinio numerį, kad mes galėtume Jus sutikti Vilniuje arba Rygoje. Jei negalite atvykti liepos 27 d.,

Clevelando miesto Tarybos posėdyje, kuriame buvo paminėta Lietuvos vienerių metų atkurta nepriklausomybė, miesto merui Mike White Gražina Kudokienė sega ženklelį.
V. Bacevičiaus nuotr.

atvykite anksčiau, pasitiksime. Organizacinis komitetas laukia Jūsų pranešimo dėl dalyvavimo.

tel. 6 55 51 9-13, 14-18 p.p.
tel. 2 67 06

šeštadieniais, sekmadieniais
Lietuvos laiku arba mūsų igaliojamam asmeniui JAV Feliksui Andriūnui:

155 Greewood Ave.
Wyncate, Pa. 19095.
telefonas (215) – 884-5143

Jei nuspręsite atvykti, skubiai praneškite: Pavarde,

vardą, tėvo vardą, gimimo vietą ir datą, pilietybę. Tikslų adresą ir telefoną. Identifikacijos numerį. Savo profesiją ir savo kalbos temą, jei ruošiatės pasisakyti.

APARTMENT FOR RENT
LAKE SHORE –185 St. Area
Large, modern, 1 bedroom
apt. Appliances, air cond.,
Garage incl., Quiet bldg. No
pets Lease. \$325 Per Month.
Telf. 338-3205

A. A.

LIUDVIKUI ČEPULIUI

Lietuvoje mirus, sūnų Dr. ALGI
CEPULI su šeima ir visus gimines
nuoširdžiai užjaučiame

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija

A. A.

MAGDALENAI BARNIŠKAITEI

mirus, jos seseriai IZABELEI
JONAITIENEI ir jos artimiesiems,
reiškiame gilią užuojautą ir kartu
liūdime.

Janina Ustenė
Grazina Pauliukonienė

Staiga mirus,

A. A.

ROMUALDUI NEMICKUI

jo broliui dr. BRONIUI NEMICKUI,
žmonai VALERIJAI bei visai šeimai
reiškiame gilią užuojautą ir kartu
liūdime.

Elena ir Henrikas Andruskos

A. A.

VYTAUTUI NEVERAUSKUI

Australijoje mirus, jo broliui JUOZUI ir
šeimai, broliui ir seserims Lietuvoje
gilia užuojautą reiškia ir kartu liūdi

ALTS-gos East Chicago skyriaus
Valdyba ir Nariai

Studentų Atsargos Karininkų
RAMOVĖ korporantui

KAZIMIERUI JANKŪNUI

atsiskyrus su šiuo pasauliu, nuliū-
dime likusiam sūnui Kastyčiui ir
artimiesiems gilią užuojautą reiškia
kolegos korporantai:

Jonas Karka
Dr. Juozas Kazickas
Anicetas Simutis
Dr. Julius Šimaitis
Liudas Tamošaitis

A. A.

ALEKSUI KAZIUI

mirus, žmonai LILEI ir šeimai nuo-
širdžiai užuojautą reiškia, dainos
vienetų ir sunkių praeties pergyveni-
mų draugai ir pažįstami

J. ir A. Kazėnai
A. Kavaltūnas
L. ir A. Saglai
J. Citulis
S. Pabrinks
A. ir M. Liutkal
M. ir G. Aukštuoliai
K. ir M. Marcinkevičiai
A. ir G. Karsokai